

Hmezada

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE »HMEZADA«

FEBRUAR 1977 — ŠTEVILKA 1—2

Obveščeni ni prišel po pošiljko Non réclame

Ne sprejme Refusé

Odpoval Parti

Neznan Inconnu

Umrli Décédé

Naslov pomanjkljiv Adresse incomplète

Sprejet gospodarski načrt za leto 1977

Delavski svet Hmezada je na svoji zadnji seji v preteklem letu sprejel zbirni plan Hmezada za leto 1977. Pred tem so posamezne temeljne organizacije združenega dela na sejah samoupravnih organov sprejele svoje plane za prihodnje leto.

Osnova za sestavo gospodarskega plana za leto 1977, so bile izdelane smernice, ki so upoštevale:

- rezultate poslovanja TOZD v letu 1976 (ocena);
- izseke srednjeročnega plana razvoja Hmezad;
- samoupravni sporazum o srednjeročnem razvoju kmetijstva SR Slovenije;
- cilje gospodarske politike, ki jih predvideva resolucija o izvajanju družbenega plana v letu 1977.

Na osnovi gornjih izhodišč smo si skupno zastavili naslednje cilje:

- povečanje obsega proizvodnje in storitev najmanj v višini kot jo predvidevajo družbeni dokumenti;
- zagotoviti, s povečanjem produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja, takšno povečanje družbenega proizvoda, ki bo v skladu z družbenimi merili omogočilo povečanje osebnih dohodkov najmanj za porast življenjskih stroškov;
- zagotoviti, da se razmerja v delitvi družbenega proizvoda ne slabšajo na škodo akumulacije. Družbeni proizvod mora naraščati za 10 odstotkov hitreje kot se povečuje-

jo osebni dohodki. Pri tem smo si zastavili za cilj porast družbenega proizvoda v povprečju zadnjih treh let.

Izdelani plani kažejo, da so temeljne organizacije upoštevale sprejete smernice in izhodišča družbenih dokumentov. Takšni plani TOZD za leto 1977, lahko služijo kot realna osnova za gospodarjenje v tem letu.

KOLIČINSKI OBSEG

Količinski obseg proizvodnje je planiran večji v povprečju za 9 odstotkov. Kmetijske TOZD načrtujejo večje povečanje z ozirom na izpad proizvodnje v letu 1976, zaradi slabih vremenskih razmer. Tako bo proizvodnja in odkup mleka za 10 odstotkov višja, in znaša 22.000.000 litrov, proizvodnja pitancev je planirana 4.000 ton (za 17 odstotkov višja) proizvodnja prašičev v kooperaciji bo za 55 odstotkov višja (627 ton) — to proizvodnjo povečuje predvsem TOZD Kmetijstvo Smarje. Načrtovana proizvodnja piščancev je skoraj 4.000 ton in je večja za 15 odstotkov.

V rastlinski proizvodnji se povečuje proizvodnja hmelja za 27 odstotkov (odstotek je visok zaradi izpada te proizvodnje v letu 1976). Planirana proizvodnja hmelja znaša 2.392 ton.

Proizvodnjo sadja planiramo na 3.510 in je večja za 4 odstotke.

V mesno pridelovalni dejavnosti je načrtovano 19 odstotno povečanje prodaje svežega mesa (izpad zaradi neusklajenih cen v letu 1976) in višja prodaja mesnih izdelkov za 6 odstotkov. TOZD Ilirska Bistrica ukinja proizvodnjo mesnih izdelkov.

V predelavi mleka je predvideno povečanje konzumnega mleka za 3 odstotke, mlečnih izdelkov pa za 8 odstotkov. V TOZD Ilirska Bistrica se povečuje prodaja konzumnega mleka za 4 odstotke.

V Gostinstvu se z vključitvijo novega hotela Prebold povečuje obseg proizvodnje za 16 odstotkov.

Planirano proizvodnjo močnih krmil načrtujemo višjo za 9 odstotkov (24.000 ton).

V Strojni povečuje obseg proizvodnje zlasti kovinarska dejavnost.

Gradbeništvo planira enak obseg kot v preteklem letu.

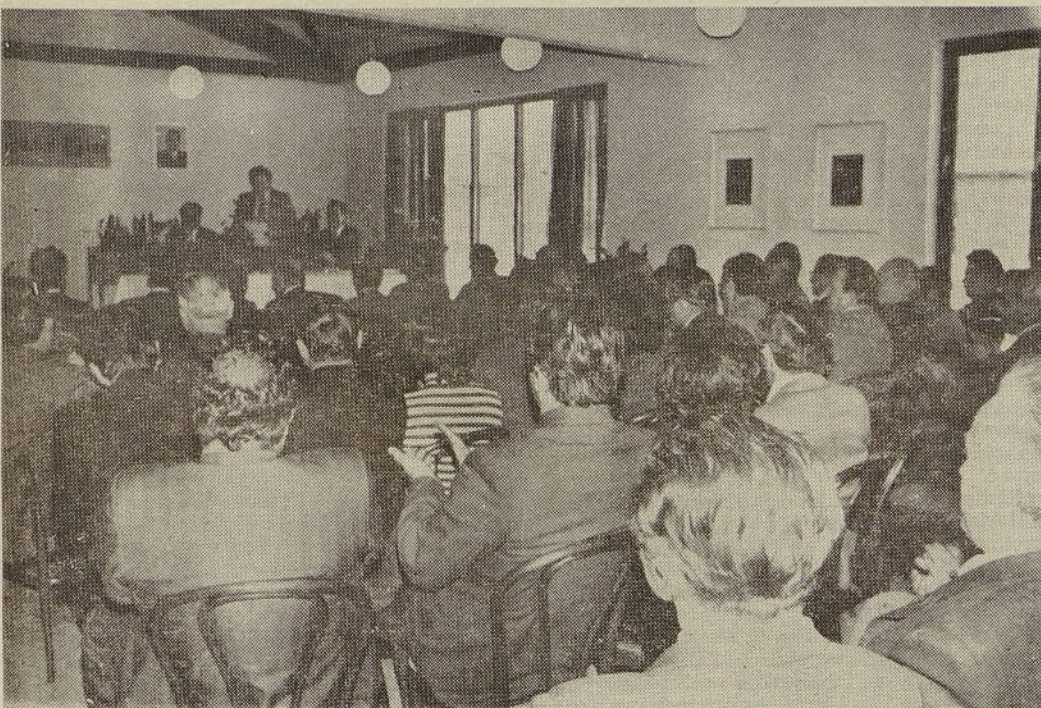
ZAPOSLENOST IN OSEBNI DOHODKI

Planirano število zaposlenih izračunamo iz števila ur, znaša 3.105 delavcev in se povečuje za 7 odstotkov. Zaradi preseganja normativov ocenjujemo dejansko povečanje števila zaposlenih za okrog 3 odstotke.

Po planu bodo osebni dohodki v letu 1977 znašali skupno 201.462.000 din in bodo večji za 16 odstotkov. Zaradi preseganja normativov predvidenega povečanja osebnih dohodkov po delavcu za 13 odstotkov in povečanja zaposlenosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Svečana seja delavskega sveta ob jubileju DO

15-letnico naše delovne organizacije smo počas tili z delovno zmago kolektiva Hmezad — otvoritvijo novega hotela Prebold. — Posnetek je s svečane seje delavskega sveta DO v hotelu v Preboldu.

IZ VSEBINE:

Delo organov upravljanja — stran 2—3

Sadjarstvo Mirošan ob nedavnem očitku na TV Ljubljana — stran 4

Napredujemo pri elektronskem obračunavanju — stran 5

Žaga v Polzeli spet obratuje — stran 6

Varovanje družbene imovine — stran 7

Prispevki za kmetijce in o njih — stran 7, 8, 9, 10

Strokovna priloga

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV DO HMEZAD

Delavski svet delovne organizacije je imel 118. redno sejo 29. decembra 1976. Osrednja točka dnevnega reda je bila »sprejem gospodarskega načrta za leto 1977«.

Na poročilo o izvršitvi sklepov zadnje seje ni bilo pripomb, zato je bilo poročilo sprejeto.

Sprejem gospodarskega načrta za leto 1977 in potrditev programa dela delovne skupnosti Skupnih služb delovne organizacije HMEZAD je bila naslednja točka dnevnega reda.

Leopold Škafar je obrazložil predlog gospodarskega načrta za leto 1977, kot zbir načrtov vseh TOZD v delovni organizaciji

HMEZAD. Iz predloga plana je razvidno, da se količinski obseg proizvodnje povečuje za 9 odstotkov, celotni dohodek za 30 odstotkov, družbeni proizvod za 28 odstotkov, nimalna amortizacija za 18 odstotkov, pogodbene obveznosti se povečujejo za 31 odstotkov in zakonske obveznosti za 33 odstotkov. Povečanje zaposlenih ocenjujemo za 3 odstotkov. Skupna masa za OD bo višja za 16 odstotkov, povečanje po delavcu pa za 13 odstotkov. Predlagani plan je usklajen s plani temeljnih organizacij in predvidevamo, da bo možno realizirati z vsestransko prizadevanostjo vseh delavcev v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb.

O predlogu plana se je razvila širša razprava, v kateri je sodelovalo več članov delavskega sveta. Predlog gospodarskega načrta je nato delavski svet soglasno sprejel.

Več o planu in sklepih, ki zadevajo realizacijo plana, objavljamo posebej na drugem mestu v tej številki Hmeljarja.

Delavskemu svetu je bil posredovan predlog programa dela in predračuna stroškov delovne skupnosti skupnih služb za leto 1977. Predračun znaša skupaj 18.392.987 din in za 14 odstotkov višji kot v prejšnjem letu. Predlogu je določen tudi način pokrivanja stroškov delovne skupnosti skupnih služb, specifičen po posameznih oddelkih. Program dela in način financiranja delovne skupnosti skupnih služb je delavski svet soglasno sprejel.

— Marjetka Groblerjeva je obrazložila problematiko OD v letu 1976 zaradi dvojnega presežanja dovoljene mase za osebnostne dohodke. Ugotovljeno je, da smo kljub temu pod republiškim povprečjem OD. Istočasno je predlagala, da se z ozirom na rast življenjskih stroškov in uskladitve povprečja OD drugih kmetijskih organizacij poveča gornja vrednost obračunske osnove za 10 odstotkov z veljavnostjo od 15. 12. 1976 dalje. Krajši razpravi je delavski svet soglasno sklenil, da se

— z ozirom na rast življenjskih stroškov in na večja odstopanja osebnih dohodkov Hmezzadu od povprečja drugih kmetijskih organizacij in glede na problematiko zaposlovanja, poveča gornja vrednost obračunske osnove na 13,40 din od 15. 12. 1976 dalje. O njena vrednost velja kot začasna.

— Vse temeljne organizacije združene dela, ki bodo poslovno leto 1976 zaključile izgubo, morajo vrednost obračunske osnove znižati na izhodiščno, dejansko pa določiti skladu s sanacijskim programom.

— TOZD Gostinstvo in Združena hladilnica morata predhodno proučiti plan za leto 1977 in zagotoviti v poslovanju pravilna izvedba (DP, OD, izvajanje sporazuma).

— Vse TOZD morajo od neizvajanja plana v letu 1977 vrednost obračunske osnove znižati glede na dejanske možnosti v poslovanju.

— Za temeljne organizacije združene dela v sanaciji naj o gornji vrednosti obračunske osnove odločajo sanacijski odbori.

Predlog za pristop k samoupravnemu programu o skladnem delovanju in razvoju formatike ter AOP za področje celjske regije je podal Vojko Holobar, vodja ERO. Ta s razum ureja etnotno politiko pri načrtovanju in nabavi opreme za AOP, odnose med lokalnimi računalniškimi zmogljivostmi, izvaja etnotne kadrovske politike z ozirom na izboljšanje in usposabljanje kadrov, nagrajuje, napredovanje in teamsko delo, zagotavlja pa usklajeno reševanje skupnih vprašanj zvezi s programom razvoja družbenega informacijskega sistema in uvajanje AOP za samezna področja.

Delavski svet je soglasno sklenil, da delovna organizacija Hmezzad pristopi k tem sponzoriranim delom.

Člani delavskega sveta so obravnavali sklepe še o naslednjih zadevah:

— Ernest Marinc, direktor FRS, je obrazložil predlog samoupravnih sporazumov o delovnih planov LB, Podružnica Celje in Krek (Nadaljevanje na 3. strani)

Sprejet gospodarski načrt za leto 1977

(Nadaljevanje s 1. strani)

PLANIRAN VREDNOSTNI OBSEG

Planiran celotni dohodek za Hmezzad kot celoto znaša 2.686.101.000 dinarjev in je v primerjavi z oceno za leto 1976. višji za 30 odstotkov. Če od tega odštejemo trgovsko dejavnost,

ocenjujemo povečanje obsega proizvodnje za 19 odstotkov, kar daje ob upoštevanju predvidenega porasta cen za približno 10 odstotkov, realno rast proizvodnje za 9 odstotkov, kar je v skladu z resolucijo o srednjeročnem razvoju kmetijstva SRS za leto 1977. Posamezne TOZD predvidevajo naslednji vrednostni obseg poslovanja v letu 1977:

TOZD	v 000 din					
	Celotni dohodek		Družbeni proizvod		Ost. dohodka + PAM	
	Plan 1977	Indeks Plan 1976	Plan 1977	Indeks Plan 1976	Plan 1977	Indeks Plan 1976
Kmetijstvo Žalec	131.008	115	75.870	119	705	—
Kmetijstvo Šmarje	213.381	136	22.789	139	2.106	285
Kmetijstvo Ilirska Bistrica	208.057	148	18.544	124	1.628	—
Kmetijstvo Radlje	19.053	110	7.836	118	607	1.012
Sadjarstvo Mirošan	14.143	87	8.441	94	2.272	69
Vrtnarstvo	25.415	128	11.954	118	2.213	116
Kooperacija	308.024	134	26.393	135	2.477	—
Mesnine	547.626	125	61.971	131	9.052	—
Mlekarna	241.503	146	28.633	119	6.682	104
Mešalnica krmil	104.428	115	8.787	113	3.311	114
Hmezzad	235.030	122	11.639	121	1.822	323
Strojna	56.743	115	20.898	120	3.867	139
Gradbeništvo	30.702	110	11.862	129	947	—
Gostinstvo	43.101	166	16.467	170	2.339	117
Združena hladilnica	22.687	136	2.846	111	5	83
Notranja trgovina	452.315	135	29.692	167	5.935	201
Skupne službe	32.886	127	26.942	135	1.286	367
HMEZZAD SKUPAJ	2.686.101	130	391.562	128	47.253	240

Kot vidimo iz pregleda poslovanja načrtujejo vse temeljne organizacije pozitiven finančni rezultat. Ocenjujemo, da je predvidene rezultate možno doseči ob vsestranskem angažiranju vseh delavcev in v normalnih pogojih.

Razdelitev planiranega celotnega dohodka v primerjavi z oceno za leto 1976. za Hmezzad kot celoto je naslednja:

Elementi	v 000 din		
	Ocena 1976	Plan 1977	Indeks 77/76
Celotni dohodek	2.060.707	2.686.101	130
Porabljeni sredstva	1.755.273	2.294.539	131
Amortizacija — min.	42.941	49.857	118
Amortizacija — pospešena	6.090	10.591	149
Dohodek	256.403	331.114	129
Pogodbene obveznosti	41.029	53.727	131
Zakonske obveznosti	22.326	29.601	133
Osebnih dohodki	173.868	201.462	116
Ostali osebni prejemki	5.725	9.662	—
Razlika v realizaciji (dobiček)	13.455	36.662	272

Iz gornjega pregleda je razvidno, da bo celotni dohodek večji za 30 odstotkov, porabljeni sredstva pa za 31 odstotkov. Ustrezno temu je planirani dohodek večji za 29 odstotkov. Porast pogodbene obveznosti se planira za 31 odstotkov in zakonskih obveznosti za 33 odstotkov več. Planirana razlika v realizaciji (dobiček) tako znaša 36.662.000 dinarjev.

Izračunani kazalniki poslovanja prikazujejo bistveno planirano izboljšanje rentabilnosti poslovanja, boljši je tudi kazalec deleža ustvarjenega družbenega proizvoda na izplačane OD, ki znaša v povprečju 1,94, ekonomičnost pa ostaja na ocenjeni lanskoletni ravni 1,17.

Ko ocenjujemo planske pokazatelje kot celoto, lahko ugotovimo, da je fizični obseg — glede na lanskoletni izpad realno postavljen.

Povečanje celotnega dohodka je odraz predvidenega povečanja cen in povečanja obsega poslovanja (fizičnega obsega proizvodnje in trgovske dejavnosti — razširitev prodajnih zmogljivosti v TOZD Notranja trgovina). Na enako ekonomičnost kot v lanskem letu je vplivalo tudi predvideno povečanje cen reprodukcijskega materiala. Ostali planski pokazatelji pa kažejo ugodna gibanja.

Gospodarski plan za leto 1977 je bil izdelan v postavljenem roku pred pričetkom planiranega obdobja. Tako so v začetku leta poznane planske zadolžitve. Z realizacijo zastavljenih planskih ciljev vseh TOZD bodo ustvarjena sredstva za izboljšanje osebnih prejemkov delavcev, izboljšana bo materialna osnova za hitrejšo razširitev proizvodnih zmogljivosti, kar je tudi širše postavljena družbena naloga in naš skupni cilj.

Polde Škafar

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV DO HMEZAD

daljevanje z 2. strani)
banke Koper za obdobje 1976—1980. V planih je zajeta tudi naša dejavnost za litiranje naložb po našem srednjeročnem razvoju do 1980. leta. Na predlog srednjeročnega plana podružnice Celje pa smo to našega delegati dali pripombe. Soglasje bil sprejet naslednji sklep:

Sprejmeta se samoupravna sporazuma o delnih planov Ljubljanske banke in njenih ovnih enot za obdobje 1976—1980 ter devni sporazum Kreditne banke Koper. Pjme se tudi srednjeročni plan Ljubljanske — podružnice Celje s pripombami, so navedene.

Jože Janše pomočnik direktorja FRS, redlagal delavskemu svetu v potrditev injski program in najetje ustreznih krej. V zvezi s tem je delavski svet sprejel ednje sklepe:

otrdi se investicijski program za melioje in usposobitev zemljišč na področju loga, Grušovelj in Slatine na površini hektarjev v predračunski vrednosti 1.434,26 dinarjev. Za realizacijo programa ajamejo posojila pri Ljubljanski banki — ružnica Celje in Kmetijski razvojni skupi SRS. Razlika do predračunske vredi v višini 1.398.130,20 dinarjev pokriva z cijo Zveza vodnih skupnosti Slovenije.

dbori se najetje investicijskega kredita Ljubljanski banki — podružnica Celje za ilnico v Celju v znesku 3.400.000 dinarjev obo 10 let z letnimi anuitetami, po letni stni meri 3 odstotke. Odplačilo prve anu: obvelja 1. marca 1978, zadnje pa 1. mar: 1987. Po končnem obračunu izgradnje, na vi katerega bodo razmejili celotno naložna člane konzorcija hladilnice in TOZD nine Celje, naj na osnovi teh meril odbor ne banke razporedi celotne vire financi: na soinvestitorje.

dbori se najetje kratkoročnega kredita Ljubljanski banki — podružnica Celje v ku 13.000.000 dinarjev z odplačilnim ro: do 30. 9. 1977 po obrestni meri 2 odstot: namensko za nabavo gradbenega materi: za TOZD Kmetijstvo Šmarje.

dbori se konverzija oziroma najetje kre: za trajna obratna sredstva v znesku 15.000 dinarjev pod pogoji, ki so v tem llogu navedeni, katera sredstva naj odbor ne banke odobri posameznim TOZD.

ta obrazložitev in predlog Ernesta Ma: je delavski svet v zvezi z možnostmi iranja prostih finančnih sredstev sprejel ednje sklepe:

dbori se premostitveno posojilo Zavodu urejanje stavbnih zemljišč v višini 1.000 dinarjev do 15. 4. 1977 s tem, da monančno-računovodski sektor podjetja pri: eti takšne instrumente zavarovanja pla: tot jih določa zakon.

elavski svet daje soglasje za sklenitev azuma z Jugoslovansko investicijsko ban: Beogradu o včlanjenju, potem ko bodo stavniki našega podjetja razčistili in ugo: z vodstvom te banke vse medsebojne se in možnosti širšega kreditiranja na i potreb po srednjeročnem in dolgoro: razvoju našega podjetja.

stočasno se naj s Poljoprivredno banko grad ugotovi, v katerem roku je možno opiti od članstva z ozirom na to, da pri e vrsto let nismo deležni kreditiranja.

zvezi z realizacijo neuspešnih pravnih iz: v iz leta 1970 in 1971 je delavski svet il, da se odpišejo terjatve 177.275,15 di: ev in obveznosti 161.122,65 dinarjev na r: skupnih stroškov odnosno dohodkov in: e banke.

elavskemu svetu je bila podana tudi in: acija o vsebini dopisa generalnega di: brja Službe družbenega knjigovodstva niije o ukrepih za tiste delovne organi: e, ki so poslovno leto zaključile z izgubo. kem primeru je treba sprejeti določene pe pri izplačevanju OD — zniževanje OD. eni delovna organizacija kot celota ne izgubi, bodo pa posamezne TOZD. Zato

morajo poslovodni organi delovne organiza: cije iz TOZD ter strokovne službe predlagati možnosti pokrivanja izgub posamezne TOZD znotraj delovne organizacije.

Delavskemu svetu je bila podana informa: cija o vsebini nove pogodbe, ki ureja odnose med Hmezadom in Slovinom v zvezi s poslo: vanjem TOZD Vital, ki se je priključil Slo: vinu.

SKUPNI ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZ: MERJA je imel 5. sejo 27. decembra 1976. Obravnavali so obširno gradivo, v tej infor: maciji podajamo le bistvene sklepe.

Odbor je soglasno potrdil poročilo o izvr: šitvi sklepov predhodne seje.

Na predlog komisije za sistemizacijo in oceno delovnih mest je odbor sklenil potrditi predlog za spremembo in dopolnitev sistemi: zacije in preocentive nekaterih delovnih mest v TOZD Gostinstvo, Strojni, Združeni hladil: nici, Mlekarni, Export-importu in delovni skupnosti skupnih služb.

Komisija za skupne kadrovske zadeve je odboru predlagala več sklepov za podelitev štipendije, odobritev statusa izrednega štude: nta in oprostitve vračila štipendije nekate: rim bivšim štipendistom odnosno izrednim študentom za študij na III. stopnji. Odbor je v celoti potrdil predlog komisije.

Odbor je obravnaval predlog TOZD Mes: nine, da odobri mentorjem učencev v gospo: darstvu višji honorar kot pa ostalim mentor: jem za pripravnike, ker imajo ti več učencev. Odbor je sklenil, da se mentorjem za učence mesarje poviša honorar na 400.— din, za prodajalke v delikatesi pa na 300.— din mesečno.

Komisija za družbeni standard je predla: gala spremembo gornje meje posojila za in: dividualno gradnjo stanovanj. Po široki raz: pravi je odbor sprejel naslednje sklepe:

— Poveča se limit za posojilo za indivi: dualno gradnjo stanovanj od 60.000.— din na 80.000.— din in velja za vse zaposlene.

— Pravico do posojila v novem znesku imajo vsi tisti prosilci, ki so po sedanjem razpisu prvič vložili prošnje za posojilo od: nosno jim bo po tem razpisu (september 1976) posojilo prvič dodeljeno.

— Vsi tisti prosilci, ki jim je bilo do 31. decembra 1976 dodeljeno posojilo v polnem takrat veljavnem znesku, ne morejo koristiti več posojila po novi limiti.

— Prosilci za posojilo, ki niso prejeli poso: jila do polne takrat veljavne limite (40.000.— in 60.000.— din) se jim še neodobreni del: posojila — razlika do limite — poveča za 50 %. V nobenem primeru pa tako povečana razli: ka in že odobreno posojilo ne more presegati zneska sedaj veljavne limite.

— Pogoji za pridobitev posojila so tudi vnaprej enaki in so določeni v samouprav: nem sporazumu o medsebojnih razmerjih de: lavcev.

Odbor je obravnaval poročilo inventurne komisije o popisu, opravljenem v počitniških domovih. V zvezi s tem je odbor sklenil:

— Ugotovljene razlike pri drobnem inven: tarju in embalaži v počitniških domovih se knjižijo: viški din 63,55 na izredne dohodke, manjki din 623,20 na izredne izdatke, odpisi drobnega inventarja din 214,25 na odpise in manjko embalaže din 196,15 na izredne izdat: ke.

Odboru je bil podan predlog za poravnavo stroškov na počitniških hišicah v počitniš: kem domu Zalec v Biogradu na moru v znes: su din 35.200,00. Po krajši razpravi je bilo sklenjeno, da se račun ne more poravnati, ker v predračunu skupnega sklada skupne porabe ti stroški niso bili planirani.

Kadrovski oddelek je informiral odbor o obračunu letovanj za sezono 1976, iz katerega je razvidno, da so bili skupni stroški 889.395,30 dinarjev, skupni prihodki 678.638,60 dinarjev in da je potrebno razliko 219.756,70 pokrivati v breme planiranih stroškov v skla: du skupne porabe — solidarnostna sredstva. Odbor je sprejel poročilo na znanje.

Komisija za družbeni standard je predla: gala skupnemu odboru dodelitev novo zgraje:

nih odnosno izpraznjenih stanovanj in druge zadeve v zvezi s stanovanjsko problematiko. V zvezi s tem je odbor sprejel naslednje skle: pe:

— Dragu Ložarju iz TOZD Mesnine se do: deli trosobno stanovanje v Celju, soseska La: va 1/b v VII. nadstropju št. 43.

— Nikoli Taboršaku iz TOZD Mlekarna se dodeli trosobno stanovanje v Celju, soseska Lava 1/b v VIII. nadstropju št. 54 pod pogo: jem, da se Marjanu Mačku iz TOZD Mlekar: na dodeli dvosobno stanovanje v Celju, Tru: barjeva 26, ki ga bo spraznil Nikola Tabor: šak.

Dragu Ložarju in Nikoli Taboršaku se sta: novanji dodelita z dnem, ko bomo prejeli ključe, Marjanu Mačku pa takoj, ko bo sta: novanje prazno.

Ne sprejme se obračun amortizacije sta: novanj prenešenih v upravljanje Samouprav: ni stanovanjski skupnosti občine Zalec, s ka: terim je Samoupravna stanovanjska skupa: nost občine Zalec za leto 1975 in 1976 obreme: nila amortizacijo naših stanovanj v višini 168.402,55 dinarjev za odplačilo anuitet za upokojske bloke, ker ni v skladu s pogo: bo o vložitvi stanovanj v upravljanje Samo: upravni stanovanjski skupnosti občine Zalec.

Samoupravni stanovanjski skupnosti ob: čine Zalec se posredujejo vse vloge za soli: darnostna stanovanja, ki so prispele do roka, to je do 20. novembra 1976. Od teh 19 vlog: ustreza kriteriju družin z nizkimi dohodki, dve vlogi pa ustrejata kriteriju mladih dru: žin.

Za Slavka Košenino iz delovne skupnosti skupnih služb in Magdaleno Krašovec iz TOZD Gostinstvo se podpiše jamstvena po: godba, poleg tega pa se sklene z imenovanimi interni dogovor, ki bo pogojeval delo za dobo pet let ali izpraznitev stanovanja ob morebit: nem odhodu iz delovne organizacije.

V letu 1977. bomo kupili dve stanovanji v bloku v Preboldu Tekstilni tovarni Prebold, kot zamenjavo za stanovanji, ki jih je v letu 1976 odstopila Hmezadu.

Na predlog kadrovskega oddelka je odbor sklenil, da se v skladu s sprejeto obvezo de: lavskega sveta Hmezad iz leta 1971 izplača razlika med prejeto in polno pokojnino Fran: cu Žužaju, Petrovče, Arja vas 19, in Antonu Privošniku, Zalec, Ul. Ivanke Uranjekove 4, v breme solidarnostnega sklada delovne orga: nizacije, ki je bil ustanovljen v te namene. Oba sta odstopila kmetijsko zemljišče pod: jetju.

Na predlog TOZD Strojna, Kmetijstvo Za: lec in Kmetijstvo Šmarje v zvezi z ugotavlja: njem delovne dobe za izračun dodatka za mi: nulo delo in stalnost ter uveljavitev nepre: kinjene delovne dobe, je skupni odbor spre: jel naslednja stališča:

— Alojzu Lovenjaku, skladiščniku, se pri: zna v delovno dobo za izračun dodatka za stalnost delovna doba od 6. 4. 1951 do 1. 6. 1953 (2 leti, 2 meseca in 24 dni), ki jo je pridobil pred nastankom invalidnosti.

— Janezu Jelenu, VK mehaniku, se v delov: no dobo za izračun dodatka za stalnost pri: zna delovna doba od 20. 7. 1959 do 15. 3. 1960 (7 mes. in 25 dni), ki jo je pridobil pri KZ Gomilsko pred vstopom v JNA.

— Cirilu Sitarju, buldožeristu, se delovna doba pri Okrajni ekonomiji Zalec v času od 13. 5. 1952 do 18. 7. 1953 (1 leto, 2 mes. in 6 dni) šteje za izračun dodatka za stalnost.

— Tatjani Antloga, čistilki, se prizna da: tum nastopa dela v TOZD, preračunan na 5-urno dnevno zaposlitev.

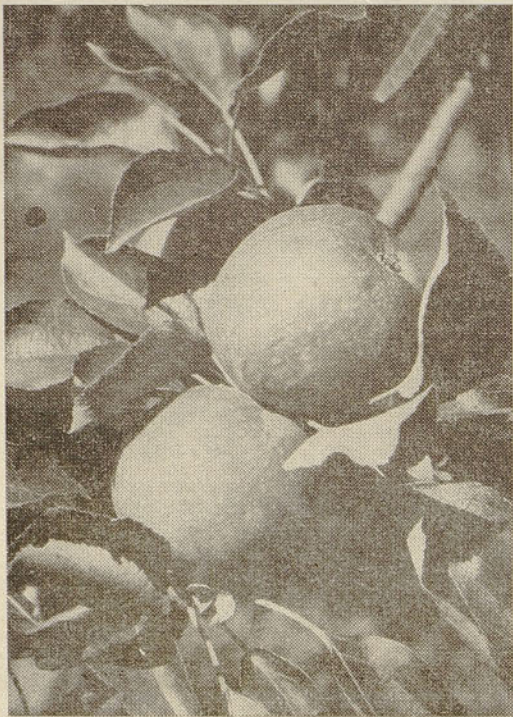
— Martinu Šonu, kovinarju ne more šteti beneficirana delovna doba od 2. 3. 1949 do 30. 4. 1959 v delovno dobo za izračun dodatka za minulo delo, ampak se upošteva le pri izrač: unu delovne dobe za upokojitve.

— Za Marijo Zlender se ne sprejme konč: nega stališča glede neprekinjene delovne do: be za čas od 1. 9. 1951 do 30. 6. 1957. TOZD Kmetijstvo Šmarje naj predloži pismeno ob: razložitev, iz katere bo razvidna delovna do: ba pri naših pravnih prednikih.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Jabolko, jabolko rdeče...

Tudi resnica ima dve plati. Le pogledati jo je treba s prave strani. Lažna, varljiva stran za kupca, je kaj lahko bič za proizvajalca — in obratno. Ta trditev morda ne velja povsem za naslednji sestavek delavcev Sadjarstva Mirošan, ki z njim odgovarjajo in pojasnjujejo svoj položaj ob nedavni oddaji ljubljanske televizije v oddaji TV Žehnik, pa vendar je oddaja z namenom družbene kritike v živo zadela našo temeljno organizacijo združenega dela, ki pri svoji proizvodnji in prodaji sadja že itak krmari med Scilo in Karibdo, prizadela pa je tudi vse tiste, ki kupujejo jabolka v žalski NAMI po 9,70 dinarjev za kilogram.

Vzroki propada industrijskih jabolk v nasadih

Televizijska oddaja TV žehnik je v soboto 29. 1. 1977 in ponovno v nedeljo 30. 1. 1977 po našem mnenju enostransko in tendenciozno obravnavala gnitje jabolk na drevesu. Poleg tega se nikakor ne moremo strinjati z načinom dela snemalne ekipe. Razgovor z rezarji so namreč posneli v tednu pred 23. 1. 1977 in ne 23. 1. 1977, kot je bilo najavljeno v oddaji. Strinjati se ne moremo zato, ker je ekipa za snemala ca. 200 m od sedeža TOZD in ni bila toliko korektna, da bi se vsaj javila na sedežu TOZD. Tako je nastal prispevek v ilegali, razgovor pa so opravljali z delavcema, ki prihajata le občasno v zimskem času obrezovat drevje in sta zaposlena po pogodbi o delu. Zato tudi nista mogla dati objektivnega odgovora na zastavljena vprašanja, ker nista poznala problematike prodaje sadja. Ne trdimo, da bi morala ekipa voditi razgovor z vodilnimi delavci, lahko pa bi se potrudili poiskati predsednika odbora delavske kontrole, predsednika OO sindikata, sekretarja OOK ali podobno.

Vzroki, da je v nasadih ostalo 200—300 ton industrijskih jabolk pa so naslednji:

V vseh slovenskih nasadih je še vedno v določeni meri izmenična rodnost — za dobro letino nastopi nekoliko slabši pridelek. V naših nasadih, kot v večini slovenskih plantaž, so sode leta obilnejše rodna in tako je bila v letu 1976 rekordna sadna letina, saj smo sku-

paj pridelali na 108 ha rodnih površin 2.710 ton sadja. Vsi se spominjamo neugodnih vremenskih razmer v letu 1976, saj je v juliju pretela že katastrofalna suša, v avgustu in septembru pa je padlo nenormalno mnogo padavin. Zato tudi razvoj plodov ni bil najbolj normalen, posebno pri sorti zlati delišes, ki je dobila močno rjavo prevleko, del plodov pa je močno razpokal, vendar zaradi dobre zaščite niso propadli. Prikaz jabolk na televiziji je bil tak, da je nepoučeni gledalec lahko sklepal, da so ostala na drevesu jabolka najboljše kvalitete.

Pri oceni pridelka smo računali z rekordno letino v Sloveniji, zato smo se dogovorili v poslovnem odboru Združene hladilnice Celje in v SOZD Dobrina, da ponudimo potrošnikom, sindikalnim organizacijam in trgovskim organizacijam jabolka po nižjih cenah, kot so bile za Slovenijo najvišje dogovorjene. Tako smo nudili sindikalnim organizacijam jabolka I. vrste sort delišes in jonatan 5,00 din, zlata parmena 4,00 din, II. vrste pa po ceni 3—4 din feo naloženo vse bruto-neto. Za razliko vrednosti embalaže (vrednost 1 zaboja je 15,00 din, teža pa 2 kg, v zaboju pa je neto 15 kg), so bila jabolka dejansko prodana za 0,33 din pri kg nižje, kot je gornja cena).

Z gornjimi prodajnimi pogoji smo obvestili približno 300 osnovnih organizacij sindikata in trgovske organizacije širom Slovenije, ostali potrošniki pa so bili obveščeni preko dnevnega časopisja. Za te je bila cena prve kakovosti 5,50 din in II. kakovosti 3,50 din.

Članice poslovne skupnosti za sadjarstvo in slovenska trgovina so nam znižanje pod dogovorjeno prodajne cene zamerile, za kar pa nimamo dokazov.

S takšno ponudbo smo uspeli prodati sindikalnim organizacijam skoraj izključno v zahodni Sloveniji 1.115 ton, manjšim potrošnikom na sedežu TOZD pa 58 ton jabolk. V Združeno hladilnico Celje smo oddali 1.299 ton, industrijskih jabolk smo prodali 225 ton, na zalogi pa še imamo 12 ton jabolk. Dokaz, da potrošniki ne želijo kupiti II. kakovosti je podatek, da smo od vseh prodanih količin prodali le 4,58 ton drugorazrednih jabolk.

V celjski regiji praktično nismo prodali skoraj nič, ker so se celjski potrošniki oskrbeli pri sorodnikih in znaneih. Enako velja za šole in druge večje potrošnike, ki so se oskrbeli pri kmetih z manj kakovostnimi jabolki, ki so tudi cenejša.

O prodaji industrijskih jabolk je bilo od poletja 1976 dalje mnogo razgovorov in dogovorov na različnih nivojih. V sadjarjski skupnosti je bila skupaj s tovrstno predelovalno industrijo dogovorjena cena 1,00 din za kg neto feo predelava. Na tem mestu moramo povedati, da poznamo po jugoslovanskem pravilniku o kakovosti 3 kvalitete razrede jabolk: I. razred, ki dosega debelino pri drobnih sortah nad 55 mm, pri ostalih 60 mm, morajo biti popolnoma zdrava, mehanično nepoškodovana itd. V II. razredu so plodovi lahko za 5 mm drobnejši, pa tudi ostale lastnosti so lahko nekoliko slabše. Za ta razred jabolk ni bilo nikakršnega zanimanja, pa čeprav je bil bistveno cenejši od I. razreda. Zato smo ga sadjarji v glavnem združili s III. razredov — industrijska jabolka, ki pa ne smejo v promet za potrošnje. Za ta jabolka pa smo poskušali z vsemi ukrepi vnovčiti, vendar nam ni uspelo. Dogovarjali smo se v SOZD Dobrina, stalno smo obveščali pomočnika glavnega direktorja OZD Hmežad za komercialno področje tovariša Mežnarja s situacijo pri prodaji industrijskih jabolk, se dogovarjali z Etoalom Celje (ing. Gobeč Stanko), Slovin — TOZD Vital Mestinje (tovariš Skale in Bele), Dana Mirna (tovariš Ravnikar in tovarišica Jelovškova). Na televizijski oddaji »V živo« o jabolkah smo opozarjali, da je nevarnost, da propade 200—300 ton jabolk, vendar tudi to ni imelo uspeha. Skušali smo ponuditi jabolka v Fructal Ajdovščina, vendar so nam ostali sadjarji odsvetovali, češ da je tudi pri njih velik zastoj pri odvzemu industrijskih jabolk. Predelovalni obrati so nam stalno odlagali rok oddaje

z izgovori, da morajo prej predelovati grozje, da so nastale okvare na strojih, da ni domačih delov itd. Zaradi preobilice del, saj ni enostavno obrati in oddati 2.700 ton jabolk v enem mesecu, nismo vodili evidenc o telefonskih pogovorih, osebnih razgovorih, prispelih telegramih o odgoditvi prevzema itd. Če bi to storili, bi imeli goro dokaznega gradiva. Kljub temu pa lahko dajo zgoraj omenjene osebe izjave, iz katerih bo razvidno, da smo storili vse, da bi industrijska jabolka vnovčili. Pri tem pa ne obsojamo predelovalne industrije, ki se je trudila predelati čim več industrijskih jabolk, vendar vseh ni zmogla. Zanimive informacije o prodaji II. razrednih in industrijskih jabolk bi lahko dali tudi ostale kmetijske organizacije kot AK Maribor, Slovin — »Jeruzalem« Ormož, KZ Slovenske Konjice in še kdo.

Na dvorišču smo imeli pripravljeno ca. 50 ton industrijskih jabolk, vendar nam je uspelo oddati zadnje 17. decembra, ko tudi po naši sodbi niso bile več primerne za predelavo in nam jih je Slovin — Vital znižal na ceno 0,70 din za kg feo Mestinje. Ker je bilo že ca. 20 odstotkov gniladi, smo morali jabolka prebrati, sadni zaboji pa so zaradi stalnega deževja praktično propadli. Ni potrebno biti ekonomist, da izračunamo rentabilnost takšne prodaje. Zaradi tega smo se odločili, pustiti jabolka v nasadu in upali, da jih bomo vnovčili in šele takrat pobrali. Tako se je pokazala možnost prodaje v decembru, vendar nas je presenetila zima, jabolka so zmrznila in takšna jabolka je predelava (Etol Celje) reklamirala, zato so pač preostala jabolka ostala v nasadu. Domače predelave nikakor ne mislimo razvijati, saj smo le to pred 15 leti morali ukiniti: žganje in sadjevec sta nam močno krnila delovno storilnost in prinašala nesrečo v kolektiv in družino.

Potrošniki po gledanju TV žehnika po našem zaključujejo tako: zakaj nas niso poklicali, mi bi zastoj ves pridelek pripravili, pa čeprav je II. in III. razred, tega ne moremo dopustiti. Cvetni brst se formira v tekočem letu običajno ob plodu, zato bi nam ne poučeni prišleki uničili brste za prihodnje leto (1977), kar je posebno nevarno, ker je po obilni sadni letini cvetnih brstov malo, pa bi bila škoda toliko večja.

Nekaj nam ni razumljivo. V okolici živimo precejšnje število ljudi, ki bi jim bil potreben dodaten dohodek, vendar se niso pripravljene zaposeliti v času obiranja. Tudi drugje ni posebnega posluha za naše delo in smo primorani najeti večino sezonske delovne sile predvsem v Hrvaškem Zagorju. Stojimo na stališču, da tisti, ki ne more kupiti jabolk z ozimnico, lahko pride obirat in si za zasluzeno nabavi ozimnico, saj smo obirali tudi ob sobotah in nedeljah. Smatramo, da bo odnos do kraje kmetijskih pridelkov potrebno spreminiti, saj se vedno bolj pritožujejo tudi vinogradniki in poljedelci, da tovrstna kraja narasča.

Da so plantažna jabolka razmeroma draga in dražja od kmečkih, je več vzrokov. V kmečko (neplantažno) proizvodnjo ni nakakršni vlaganji in kmet niti ne računa na dohodek od sadja. V intenzivni plantažni proizvodnji pa ne moremo ničesar prepustiti slučaju: investicija zahteva visoke investicijske stroške (100.000,00 do 200.000,00 din na ha), visoke proizvodne stroške (ca. 2.000 kg gnojil na ha, 15-kratno škropljenje, 500—600 delovnih ur na ha, 60—80 traktorskih ur na ha itd.). Visok postavka je zavarovanje pred požarom in to — približno 24 odstotkov od vrednosti. Poslovna skupnost za sadjarstvo je na osnovi ankete članice ugotovila PLC za slovenska jabolka 6,50 din za 1 kg. Da je družbena proizvodnja dražja, je še nekaj vzrokov: režija na nivoju TOZD, OZD, SOZD in poslovne skupnosti prav tako nas zatečejo še drugi stroški, ki jih privatna proizvodnja ne plačuje: družbeni dogovori in vseh nivojih, samoupravne interese skupnosti, pokrivanja izpadlega dohodka drugih OZD, združevanja sredstev itd.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Spremembe v obračunu osebnih dohodkov

1. oktobra lani je začel veljati tako imenovani kolizijski zakon, katerega glavna značilnost je, da je treba obračunavati prispevke osebnih dohodkov po stopnjah, ki jih prejmejo posamezne samoupravne interesne skupnosti, kamor je delavec vključen. Vse interesne skupnosti lahko delimo v dve skupini:

— v domicilu, to je tiste, ki delujejo na bmočju delavčevega stalnega bivališča oziroma stalnega bivališča njegove družine in — v sedežne, kamor spada predvsem dravstveno zavarovanje, invalidsko-pokojninsko zavarovanje in druge.

Domicilne interesne skupnosti delujejo na bmočju občinskih skupščin. Doslej so delavci, ki so bili zaposleni v Sloveniji, plačevali prispevke po občini bivanja samo, če so

bili iz Slovenije. Delavci iz drugih republik so plačevali prispevke po stopnjah občine sedeža svoje TOZD. Od 1. oktobra pa je treba obračunavati vse domicilne prispevke po stopnjah občin stalnega bivališča. S tem se je seveda marsikaj spremenilo. Predvsem so prispevki v drugih republikah navadno različni od slovenskih, zaradi česar se je spremenil neto osebni dohodek vsakega posameznega delavca iz južnih republik, ki dela v Sloveniji.

V TOZD Hmezad je zaposlenih precej delavcev iz sosednjih republik. Skupno ima naše podjetje delavce kar iz okoli 85 občin. S tem se je seveda zelo povečalo število stopenj, ki jih moramo upoštevati pri obračunu osebnih dohodkov. Pa ne samo število stopenj, tudi število vrst prispevkov se je po-

večalo. Doslej smo obračunavali pri obračunu osebnih dohodkov 26 vrst prispevkov. To število pa se je sedaj dvignilo kar na 42. Vse te prispevke pa moramo nakazati kar na okoli 500 različnih samoupravnih interesnih skupnosti.

Take spremembe pa ne potegnejo za seboj samo spremembo višine OD vsakega posameznega delavca, pač pa moramo temu prirediti tudi obračun.

Toliko vrst prispevkov, ki pa so različni še glede na vrsto delovnih razmerij, je zahtevalo splošno preureditev obračuna prispevkov prek računalnika. V to reorganizacijo smo vložili več kot 600 ur dela. Vidimo torej, da prilagajanje različnim spremembam obračuna ni tako poceni. Ker ima naše podjetje računalnik, obračunske službe TOZD teh sprememb ne občutijo v toliki meri. Vsak posamezni delavec pa je lahko te spremembe že opazil na svojem obračunskem listu.

Tone Gubenšek

Odkup mleka bomo obračunavali prek računalnika

Vsak obračun, ne glede na področje in vrsto, mora zadostiti naslednjim glavnim zahtevam:

- biti mora čim bolj točen,
- biti mora pregleden in razumljiv,
- izpeljati ga je potrebno tako, da bo zahteval čim manj človeškega dela.

Obračun odkupa mleka je bil vsaj do 9. januarja zelo zamotan. Poleg osnovne odkupne cene za mleko je vseboval še tri vrste premij, ki pa so imele vsaka svoj način obračuna in več vrst odbitkov (stroški zbiranja, stabilizacijski sklad itd.). K temu pa je treba upoštevati še različne načine obračuna za pogodbeno mleko, za nepogodbeno, higiensko oporečno li neoporečno. Seveda se je iz te množice načinov obračuna težko spoznati. Še teže pa je vliki podatkov pri ročnem obračunu prikazati v obračunskem listu.

Vsak proizvajalec, ki mleko prodaja, ima pravico vedeti, kako so na njegovo končno odpušno ceno vplivali vsi naštetih dejavniki. Zaradi tega se je TOZD Kooperacija odločila, da prenese obračun odkupa mleka na računalnik. Elektronsko računski oddelek Hmezada je pripravil organizacijo obračuna in je v novembru preteklega leta že izvedel poskusni obračun odkupa mleka za ZE Gotovlje in ZE Celje. Poleg pri ZE Gotovlje je bila ugotovljena popolna skladnost obeh obračunov, ročnega in računalniškega.

V spomin računalnika je elektronsko-računski oddelek Hmezada že prenesel matične podatke o vseh proizvajalcih mleka, ki mleko prodajajo, podatke o zbiralnicah in ceni. Za obračun bo TOZD Kooperacija odslej posredovala samo podatke o skupni količini odkupljenega mleka ter o povprečni tolsči mleka vsakega posameznega proizvajalca. Vse ostalo delo bo opravil računalnik. Posredovane podatke bo računalnik kontroliral in izdelal obračun, ki ga bo podal v obliki obračunske liste za združne enote. Vsak proizvajalec pa bo dobil obračunsko ovojnico, na kateri bodo do podrobnosti navedeni vsi podatki obračuna. Poleg teh podrobnih podatkov pa bo računalnik izdelal tudi rekapitulacije odkupljenega mleka za uveljavitev premije. Ves odkup mleka enega leta bo po mesecih knjižen v spomin računalnika, kar bo omogočalo razne vrste analiz odkupa. To pa je tudi ena najbistvenjših pridobitev.

Organizacija obračuna mleka je precej široka. Lahko bo zajela več podjetij. Že s 1. januarjem smo prek računalnika obračunali odkup mleka za TOZD Kooperacijo Žalec, za Koroško kmetijsko zadrugo, TZE »Trata« Prevalje in TZE »Ledina« Slovenj Gradec ter za ERA, TOZD Kmetijstvo Šoštanj.

V prilogi prikazujemo, kako bo izgledala obračunska ovojnica za mleko, ki jo bo dobil proizvajalec.

T. G.

Vzroki propada industrijskih jabolk

Iz TV žehnika nepoučeni tudi zaključujejo: v nasadu jabolka gnijejo, mi pa jih plačujemo po 9,70 din. Resnično menda ni naš kolektiv kriv temu. V hladilnico smo vložili sopogodbene jabolka po ceni 5,20 fco hladilnica. Če odštejemo stroške prevoza in embalaže, je dejanska vrednost jabolk 4,60 din. V hladilnici, kjer so jabolka do 7 mesecev, nastane strošek 1—2 din za kg. Razlika do maloprodajne cene nastopi v trgovini. Seštevek pa daje razmeroma visoko maloprodajno ceno.

Mislimo, da si naš kolektiv resnično ni zaslužil takšne javne kritike, saj spada že nekaj let po hektarskih pridelkih v vrh slovenskega sadjarstva. Naši pridelki so za več kot 100 odstotkov višji kot je republiško povprečje. Usposobili smo z veliko voljo in izredno skromnim osebnim standardom na nemogočih tleh nasade, ki ob skrbnem strokovnem delu dajejo zadovoljive rezultate. S svojo produktivnostjo — poraba 3 delovne ure za pridelek 100 kg sadja smo dosegli najbolj razvite dežele v Evropi. Poleg sadja proizvedemo letno približno 100.000 komadov sadik (največ v SRS), ki jim evropski strokovnjaki priznavajo najboljšo kakovost ne le doma, ampak tudi v ostali Evropi. Mnenje o tem lahko podajo ing. Lomberger France — Kmetijski zavod Maribor, Pirkmajer Fedor — direktor Poslovne skupnosti za sadjarstvo, ing. Zidar Milovan — republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo. O kakovosti sadnih sadik lahko podajo mnenje tudi naši veliki odjemalci: AK Maribor, AK Krško, KZ Slovenske Konjice, KK Šentjur, KK Sevnica itd. Strokovne in administrativne službe smo racionalizirali, samoupravni mehanizem pa si upamo trditi, da smo razvili tako, kot malokje. Delavce skušamo informirati o vseh zadevah, da se v polni meri zavedajo predvsem svojih delovnih dolžnosti. Mislimo, da tudi RTV Ljubljana še čaka racionalizacija poslovanja, sicer ne bi prišla posneti prispevka za TV žehnik 8 delavcev. Poznamo primere, da je novinar (v Celju konkretno Peter Božič) sam ustvaril boljše in bolj objektivne prispevke o delu in življenju delovnih kolektivov.

Delo sadjarja ni lahko. Vse leto dela na prostem (pozimi tudi do —10° C), izpostavljen je vremenskim spremembam, nekaj mesecev dela na lestvi. Resno se bojimo, da bomo s podobnimi »prispevki« še poglobili odpor, da bi se mladina zaposlila v kmetijstvu oziroma sadjarstvu. Najlaže je nepremišljeno podirati tisto, kar kolektiv ustvarja že dolgo. Vemo, da storjenega ni mogoče popraviti, kljub temu, da mislimo, da bi bilo prav opozoriti RTV, da ustvarja, pa čeprav satirične oddaje z roko v roki z gospodarstvom, saj le-to posredno ali neposredno omogoča obstoj zavoda RTV.

Predsednik zbora delovne skupnosti

Napotnik Simon
Predsednik odbora del. kontrole Mrkuš Stanko
Sekretar OO ZK Pišek Ivan

Direktor TOZD:

Korber Vid, dipl. ing. agr.

HMEZAD KOOPERACIJA ŽALEC ML 6651
1030122 GOTOVLJE 20

ZADEVA — OBRACUN MLEKA ZA MESEC 11

ODKUP LITROV = 408 B	OSNOV. CENA 2,64	1.078,85
MERJENA TOLŠČA = 3,60 %	ZVEZ. PREMIJA 0,41	165,95
OBRAC. TOLŠČA = 3,39 %	DODAT. PREMIJA 0,11	43,20
	POSEB. PREMIJA 0,20	81,60
	DOPL. ZA ZBIR. 0,05	20,40
	STR. ZBIRANJA 0,10	40,80-
	STABIL. SKLAD 0,02	8,15-
	STR. HLAJENJA 0,10	40,80-
	ODB. ZA NEHIG. 0,00	
	STR. ODKUPA 0,00	
S K U P A J 3,19		1.300,25
ZA IZPLAČILO		1.300,25

63310 ŽALEC

ZBIRALNICA GOTOVLJE

ŽAGA V POLZELI SPET OBRATUJE

12. januarja je žaga na Polzeli končno začela z rednim obratovanjem. Do tega trenutka so bili za kolektiv Gozdarstvo Polzela težki trenutki. Do rekonstrukcije žage pa smo prišli po poti, ki je mogoče po svoje tudi zanimiva. Zakaj?

Že v letu 1975 je naš kolektiv vztrajal, da zaradi zastarelih in dotrajanih delovnih naprav v žagi preidemo v rekonstrukcijo; tako je po investicijskem programu TOZD Kmetijstvo Žalec za leto 1975 med drugim predvidena nabava polnojarmenika.

Ker za te vrste strojev ni pri nas proizvajalca smo navezali stike z našim uvoznim oddelkom in nekaterimi drugimi uvozniki. Po ponudbah nekaterih tujih firm (WURSTER & Diez, Tögl, Esterer) smo ugotovili, da proizvajalci ponujajo stroje z zmogljivostjo 15 do 20 tisoč m³ letno v eni izmeni, kar pa bi bilo za naš obrat občutno predimenzionirano. Poleg visokih zmogljivosti so tudi cene teh strojev tako visoke, da bi bila taka investicija za naše potrebe previsoka in bi za naš kolektiv predstavljala nepremostljivo breme (cene teh strojev so bile v letu 1975 od 150 do 180 tisoč DM franco proizvajalec). V januarju 1976 je preko »PROLESA« Ljubljana prišla ponudba od firme Esterer iz Zahodne Nemčije za polnojarmenik starejšega tipa z zmogljivostjo do 5 tisoč m³ letno. Ker je bila ta ponudba za nas interesantna (cena stroja 40 tisoč DM f. c. proizv.) smo z uvoznikom sklenili dogovor za uvoz, vendar je bil prav v tem času omejen uvoz opreme.

Konec starega polnojarmenika ... Pok, udarci, drhtenje in potem — tišina. Stari, dobri »gater« je odslužil

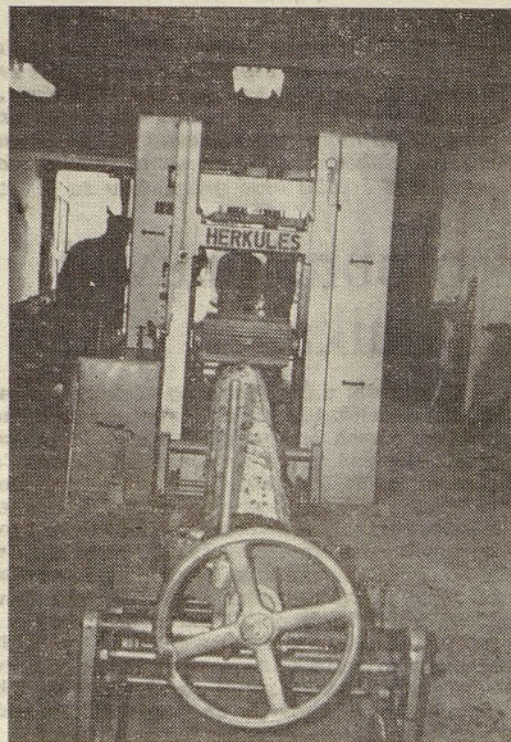
Zastarelost in obrabljenost strojev nas je prehitela. Prav v času razgovorov za uvoz polnojarmenika nas je 26. marca lani doletela nezgoda v žagi s popolnim zlomom (uničenjem) polnojarmenika, ki ga je bivši lastnik žage leta 1955 kupil pri lesnem obratu v Slovenski Bistrici, ko so ga ti že namenili za odpadno železo. Z uničenim polnojarmenikom smo praktično zaključili proizvodnjo na žagi v Polzeli.

Kaj zdaj? Kolektiv se je znašel pred dejstvom. Hitro smo morali ukrepati. Les za predelavo, ki je bil večina že na skladišču žage smo morali preusmeriti v predelavo na druge žage predvsem hlodovino bukve in bora. V Garantu Polzela so razumeli naš položaj in so nam, kolikor je bilo možno, priskočili na pomoč pri razrezu lesa. Poleg tega so v oddelek razreza vključili tudi naše delavce, ki so bili trenutno brez dela.

Za normalizacijo stanja v obratu, smo iskali več poti. Prva je bila, da gremo v rekonstrukcijo žage z vgraditvijo novega polnojarmenika, za katerega nam niti uvoznik ni mogel garantirati uvoza ali pa da gremo v nakup gospodarskih objektov »GRADNJE« Žalec v Zalcu, ki jih je to podjetje ponudilo v prodajo s krožno žago, montirano v enem izmed teh objektov. Po tej varianti je bilo prav tako možno kupiti krožno žago, jo demontirati in jo na primernem prostoru locirati.

O nakupu gospodarskih objektov »Gradnje« Žalec s krožno žago je naš kolektiv razpravljal in smo ugotovili, da je nakup teh

objektov za našo nadaljno dejavnost neoperspektiven zaradi neurejenih komunalnih zadev v centru Zalca in že obstoječih objektov v Polzeli. Poleg tega so vsi delavci, ki delajo v žagi iz okolice Polzele in Braslovč. Da bi krožno žago odkupili in demontirali ter montirali v obstoječo stavbo žage na Polzeli, pa

Novi stroj je stekel in znova prinesel življenje na žago

je bilo iz tehnološkega vidika nemogoče. Razpravah o možnostih se je kolektiv odločil, da žago obnovimo s polnojarmenikom. Ker ni bila dana možnost uvoza polnojarmenika, smo se odločili, da nabavimo rabljen polnojarmenik znamke »HERKULES« privedene v Vzhodni Nemčiji leta 1961. Polnojarmenik nam je ponudilo podjetje za pralavo lesa »Lesograd« Kozina pri Kopru.

Polnojarmenik smo nabavili po ugodni ceni, opravili smo popoln remont in ga montirali na nove temelje v žago. Vzporedno s tem smo opravili še rekonstrukcijo elektroinštalacije pogona in delno tudi transporta. Obnovalo smo pod v žagi in položili betonsko ploščo v kletnih prostorih žage. Z rekonstrukcijo je bila nujna zamenjava starega čelilnika deske in brusilnega stroja za žagne liste, pogojujeta redno obratovanje.

Z rekonstrukcijo žage v Polzeli je naš kolektiv mnogo pridobil. Za razrez 1 m³ lesa smo z dokončno ureditvijo transporta (v letu 1975) porabili 50 odstotkov manj živega drevja, les bomo sposobni pravočasno predelati in ne bomo izgubljali na kvaliteti v toliki meri kot do sedaj, kupce bomo lahko zadovoljili pravočasno in hitro dobavo. Sposobni bomo zajeti večje količine lesa v razrez od okolice kmetov in drugih delovnih organizacij, večjo delovno širino polnojarmenika bomo lahko predelali tudi les listavcev, ki smo bili do sedaj primorani zaradi debeline lesa.

Da bo proizvodnja na žagi stekla normalno z vso zmogljivostjo polnojarmenika, moramo računati še na ureditev transporta, ki v danem primeru predstavlja ozko grlo.

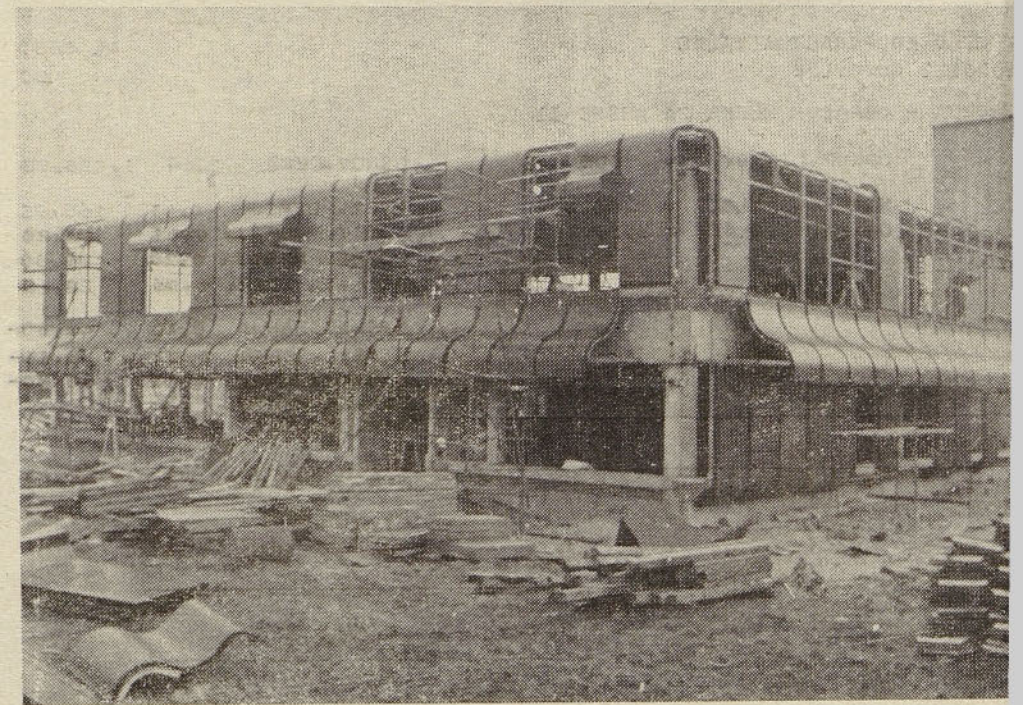
Za uspešno dokončanje del na rekonstrukciji žage se ob tej priliki v imenu kolektiva zahvaljujem vsem, ki so pri rekonstrukciji sodelovali, predvsem pa tovarišu Janku Cerknu, za požrtvovalno in vestno delo.

Andrej Trajčič

Blagovnica raste...

Blagovnica Notranje trgovine za Petrolovo črpalko ob žalski vpadnici s celjske strani ste iz dneva v dan. Res so bili roki za izgradnjo postavljeni zelo tesno in da bodo ti roki obveljali, smo kar po malem vsi dvomili. Pa kaže, da kasnitve ne bo, da bodo gradbena dela povsem opravljena do konca marca in bo v aprilu zažvelo v notranjosti.

Kolektiv Notranje trgovine pa čaka v teh dneh vrsta nalog, saj morajo poskrbeti za opremo v novi trgovini, za asortiment, ki so ga za prodajo predvideli, prihajajo že tudi novi delavci, da se bodo lahko vključili v delo. Ob vsem pa obeta novi objekt tudi boljše delovne pogoje, saj je prostorska stiska v NT že kar huda, po selitvi pa bodo delavci te temeljne omejitve nizacije združenega dela imeli res lepe poslovne prostore. Pa še nekaj — zunanji opazovalci je v Hmezadovi — zeleni barvi in to je poleg stavb PTT (rumene so) edinstven primer »površevanja« navzven.

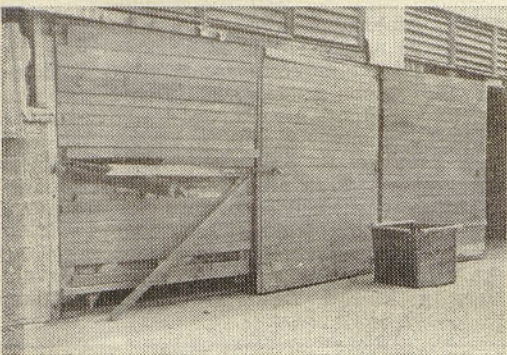
Varovanje družbene imovine

Od podpisovanja družbenega dogovora o družbeni samozaščiti v naši občini je preteklo že precej časa. Naloge družbene samozaščite pa se vpletajo v vse delovanje naših temeljnih organizacij združenega dela. Skupno z družbeno samozaščito nas čakajo še naloge na področju civilne zaščite in varovanja imovine nasploh.

Koliko smo doslej storili na teh področjih? V glavnem so naloge izpolnjene z imenovanjem ustreznih komisij in nekaterih manjših premikov v posameznih TOZD ali DE.

Sele organizirano predavanje za vodilne in vodstvene delavce v občini in tudi naših TOZD je nakazalo pravilno pot za učinkovito organizacijo na teh področjih. Naloge, ki stoji pred nami so zelo obsežne. Marsikomu izmed nas bo potrebno, da mu preide v zavest skrb za imovino na vsakem koraku.

Primerjava med posameznimi organizacijskimi enotami daje kaj različno sliko, kako smo čuvali naše premoženje do sedaj. Niso redki primeri, da po končanem delu zapustimo delovno mesto, ne da bi se prej pobrigali ali pozanimali, ali smo storili vse, da je družbena imovina zaščitena, prostori, stroji in drugo zaprto, zaklenjeno in zaščiteno.

Tudi tako »varujemo« našo premoženje

Tudi odnos do vzdrževanja naših objektov je često zelo malomaren. Ne vidimo, da nam manjka na strehi opeka, voda zateka in uničuje fasade in objekte, vrata in okna so nezaščitena, neprebarvana, itd. Mislim, da marsikje manjka zavest, da je vse to naša družbena imovina, ki jo moramo celo bolj čuvati in vzdrževati kot svojo, če smo zavedni samoupravljalci. Prav tako se dogaja, da pogosto nimamo urejenih niti osnovnih preventivnih mer za varstvo pred požarom, nismo shranjenih rezervnih ključev v plombiranih omaricah za primer požara. Malokdo pozna sistem alarmiranja v primeru potrebe ali je sploh seznanjen, kaj naj stori v primeru eventualnega požara, naravne in druge katastrofe, itd.

Prav tako premalo skrbimo za redno vzdrževanje gasilnega orodja (aparator, cevi hidrantov), oziroma cevi in hidrante namenjene za gasilsko preventivo uporabljamo v druge namene. Pri tem puščamo cevi na dvoriščih, vo-

Tečajniki za člane gasilskih trojk pri praktičnih vajah

zimo po njih, itd. Kakšen bi bil uspeh gašenja v primeru uporabe takšnega orodja ni treba posebej opisovati.

Za izboljšanje dosedanjih razmer sta bila v okviru podjetja v mesecu januarju organizirana dva tečaja za člane gasilskih trojk iz organizacijskih enot. Tako je v času od 17. do 27. januarja 1977 60 naših delavcev poslušalo predavanja o preventivi in praktični uporabi gasilnih sredstev za čuvanje imovine pred požari na Zavodu za požarno varstvo v Celju. Tečaja sta zelo uspela. Pri tem pa ne smemo prezreti dejstva, da so to prvi koraki za organiziranje protipožarne zaščite. Na žalost pa v nekaj temeljnih organizacijah združenega dela ni bilo dovolj razumevanja za to protipožarno preventivno izobraževanje. Na-

daljnji organizaciji gasilnih trojk na naših organizacijskih enotah bo potrebno nuditi vso podporo s strani vodstvenega kadra, da bodo preventivni ukrepi tudi izvedeni.

Tako nas čaka na tem področju še obilo dela. Gasilne trojke bodo morale redno pregledovati in skrbeti za orodje in opremo.

Biti morajo večje gašenja začetnih požarov z razpoložljivimi gasilnimi sredstvi in napravami in nuditi pomoč pri elementarnih nesrečah. V svoj delokrog bodo morale vključiti gasilne trojke še druge člane delovne skupnosti in občasnno organizirati praktične vaje. Le tako bodo pridobljeno znanje prenašale tudi na ostale člane delovne skupnosti in z mobilnostjo gasilnih enot vplivale na požarno preventivo in s tem vključno tudi na celotno družbeno samozaščito.

Proizvodnja v strojnem servisu v kmetijstvu Šmarje

V neposredni bližini prodajalne DOM Kmetijstva Šmarje v Šmarju pri Jelšah, je še en objekt te temeljne organizacije združenega dela. Nanj opozarja tudi občestno obeležje. To je Strojni servis.

Ste že popravili kdaj svoje vozilo pri njih ali opravili morda v zadnjem času tehnični pregled traktorja? Kar živahno je tu, kajne. In ne od včeraj.

Ze dalj časa je namreč v strojnem servisu že kar uspešna proizvodnja hlevske opreme in nekaterih drugih pripomočkov za kmetijska gospodarstva. Grabnarjevo navezo, ki jo prikazuje slika, so sprva izdelovali le v okviru prostih zmogljivosti in so svojo proizvodnjo prilagajali zahtevam naročnikov, kasneje pa so morali za te izdelke pripraviti tudi nekaj tehnične dokumentacije, da so lahko Grabnarjevo navezo ponudili večjim kupcem. Naročila so prihajala, odjemalec je bila naša temeljna organizacija združenega dela Koooperacija, TOZD Kmetijstvo Šmarje za svoje kooperante, sicer pa Agrotehnika. In tako je bila proizvodnja v zadnjih letih že več tisoč komadov teh navez.

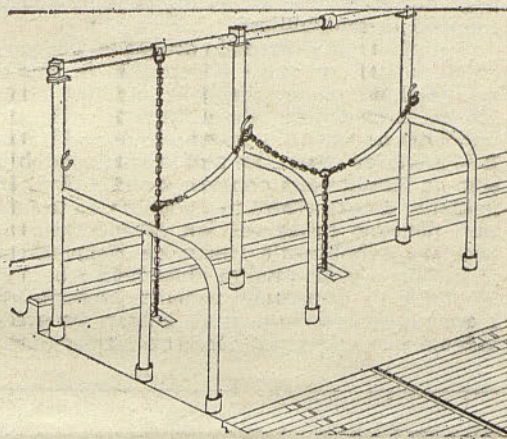
Izmed izdelkov, ki so se jih v strojnem servisu prav tako smelo lotiti, so tudi vprežne enodelne njivske brane in gumi vozovi za

Gumi vozički za pomoč kmečkim gospodarstvom so prav lepi — posnetek kaže pripravljene za kupce

prevoz poljskih pridelkov ali lesa. Ti gumi vozovi so raztegljivi in kaj priročni za marsikatero opravilo, pa tudi cene so dostopne. Kar zadeva izdelavo njivskih bran, pa naj povemo le, da se ti izdelki od industrijskih razlikujejo po kovanem zobu, brana je težja kot industrijsko izdelana, nastavek klinov pa je ojačan.

In omenimo naj še nekaj takšnih pomagala za kmečka gospodarstva iz strojnega servisa: kovinska vratca in pokrovi za betonske silose za krmo, vinogradniški stebri iz prednapetega betona za potrebe vinogradnikov itn.

Grabnarjeva naveza

Oprema daje hlevu urejen videz — govedu se prijetno počuti

Pregrade med stojišči določajo položaj govedu in onemogočajo medsebojno blatenje

Sklopka z varovalko omogoča posamezno ali skupinsko spuščanje govedu

Ovratnik za mlado in odraslo govedo — z regulacijo

Talni regulator omogoča regulacijo dolžine stojišča

Vloga sindikata - prihodnji razvoj varstva

Če sindikati kot politična sila ne bodo uspeli, da bodo samoupravne organizacije združenega dela v svoj vsakodnevni sistem dela vgradile delovne razmere kot sestavni del svoje poslovne politike, bomo neprestano pred istim problemom — nezadovoljivo družbeno učinkovitostjo.

Po izračunih strokovnjakov skupnosti socialnega zavarovanja Slovenije, bo znašala v naslednjih petih letih stopnja rasti števila invalidnih primerov vseh kategorij 4,7 odstotka, to pa pomeni, da bo v Sloveniji hitreje naraščalo upokojevanje invalidov kot pa upokojevanje delavcev s polno delovno dobo.

Po delo + varnost

Ribez in vinogradništvo na Kozjanskem in problem pospeševalne

Vinogradništvo in ribez sta kot dodatni panogi živinoreje in poljedstva zelo važna nosilca rentabilnosti in uspešnega gospodarjenja v kmetijstvu. Dostikrat rešujeta živinorejo, kot vodilno panogo kmetijstva, posebno še v tako imenovanih kriznih obdobjih, ki že po tradiciji pridejo vsakih nekaj let. Posebno je to vprašanje bistveno in tudi prisotno na Kozjanskem, kjer je črni ribez že preživel krizno obdobje in kot kultura že nekaj pomeni, vinogradništvo, ki je kot panoga včasih zelo veliko pomenila za te kraje, pa se sedaj ne more prav uveljaviti in celo nazaduje.

Za panogi ribeza in vinogradništva želimo posredovati nekaj bistvenih problemov in opazanj na splošno, dodatno pa še odnos in delo pospeševalne službe do teh panog. Pospeševalna služba namreč bolj ali manj uspešno poskuša reševati nujno obnovo in povečanje hektarskih pridelkov, ker končno tudi vodi v večji ekonomski uspeh in s tem v nadaljnji širjenje — to je nove nasade.

Dejstvo je, da površina vinogradov zelo upada, saj je bilo po starem katastru na Kozjanskem nekaj več kot 2000 hektarov vinogradov, v letu 1938 okoli 1400 ha, danes pa je po oceni še približno 800 ha pod vinogradniškimi površinami. Od tega je okoli 60 odstotkov vinogradov starih več kot 70 let, to je na koncu rodnosti in rentabilnosti.

Pri ribezu je slika malo drugačna, ker smo začeli tu kulturo saditi v letu 1955 in smo z zelo naglim vzponom imeli že leta 1965 okoli 120 hektarov črnega ribeza. Nato je prišlo do upadanja do leta 1970, ko smo še ohranili okoli 50 hektarov ribeza. Po tem kriznem obdobju smo na Kozjanskem ponovno zasadili okoli 80 hektarov črnega ribeza in je danes pod to kulturo ponovno nekaj več kot 100 ha. Osnovni problem pridobivanja ribeza na Kozjanskem je približno enak ostalim območjem ribeza v Sloveniji, to je premala rodnost, premalo kilogramov plodov na grm ali hektar. Po predvidenih perspektivnih planih ne izpolnjujemo

nalog ne v vinogradništvu, še manj pa pri ribezu, ko bi morali imeti po planu že leta 1975 200 hektarov. Dosegli smo polovico planiranega, kar velja na splošno tudi za področje Slovenije, kjer je trenutno okoli 500 hektarov ribezovih nasadov.

Dejstvo je, da je kmetijska pospeševalna služba na področju ribeza in vinogradništva v posebnem položaju nasproti isti službi v poljedelstvu odnosno živinoreji, in sicer zaradi tega, ker sta ribez in vinogradništvo kot panogi do določene mere zapostavljeni z vidika prehrane. Vino ne smatramo za hrano, kot je v drugih vinorodnih deželah. Odkupna cena je nižja kot so dejanski proizvodni stroški. Črni ribez pri nas ni upoštevan kot zdravilo ali okrepcilna pijača. Pospeševalna služba ni splošna in bremeni s stroški delovno organizacijo, zato se ne more dovolj poglobiti v boljšo in doslednejšo tehnologijo, pridelki pa so nizki in zopet ni denarja za večje pospeševanje. Pospeševalci se pač usmerjajo v tiste dejavnosti, kjer se denar hitro vrača. V vinogradništvu in pridelavi ribeza pa se denar za pospeševalca prične vračati šele čez določeno obdobje, saj zahteva obnova teh nasadov veliko osebnega dela in poglobljenega strokovnega znanja pospeševalne službe, vsak ukrep ali neukrep pa ima za posledico večjo ali manjšo rentabilnost za celo obdobje nasada, to je pri ribezu 20 in pri vinogradništvu celo 50 let za razliko od živinoreje, kjer se posledice, dobre ali slabe, odražajo v krajšem obdobju. Še posebno kar zadeva ribez, kot bolj novo in mikroklimatsko zelo dovzetno in občutljivo kulturo, je nujno potrebno poglobljeno delo pospeševalca in dodatna pomoč institucij za raziskave in poskuse, česar pri nas v sadnem obdobju sploh ne izvajamo, potem pa se vprašujemo in čudimo, da imamo že deset let nazaj povprečni donos 2 kg na grm, kar je na meji rentabilnosti.

Nesprejemljivo je že stanje zadnjih nekaj let pri sami obnovi nasadov, kjer je potrebno

rigolanje in pridejo buldožerji šele kasno jeseni, ko običajno že nastopi deževje in se potem nadaljuje rigolanje skozi celo zimo. Spomladi sadimo večinoma v težko ilovnato zemljo, ki je biološko in pedološko preslabo pripravljena prevzeti sadike ribeza odnosno trsne cepljenke. To se maščuje v slabi rasti in slabem prijemu in nemalokrat kvarno vpliva na celotno trajanje nasada. Dosti je tudi primerov nestrokovnega rigolanja. Ni vseeno graditi traso za cesto ali pa teraso za bodoči vinograd. Znano je v tem primeru pravilo in mnenje strokovnjakov, da je treba v težkih zemljah rigolati spomladi in čez poletje, saditi ribez jeseni ter trsne cepljenke prihodnjo pomlad v dobro pripravljeno, uležano in godno zemljo.

Pri obnovi vinogradov na večjih kompleksih bi bilo nujno predhodno urediti rajonizacijo in pripraviti ureditvene načrte, s čimer bi urejali skupne probleme določenega teritorija, to je problem voda, skupnih cest, globine rigolanja, terasiranje, sortiment in tudi bodoči izgled novega kompleksa. Obstaja mnenje, da ni pravilno, da se za vse lege in različne strukture zemlje ter za vse sortimente uporabljajo cepljenke z isto podlago, kar pogojuje potem slabo rast in rodnost nasada. Pri sajenju ribeza je za sadilni material zadovoljivo preskrbljeno, saj imamo visoko selekcionirane sadike ribeza in v tem prednjačimo pred ostalimi pridelovalci sadik ribeza v Jugoslaviji.

Ko so nasadi ribeza in vinogradov zaključili obdobje obnove in vzgoje, pride za pospeševalno službo drugo, še bolj zahtevno obdobje, to je rodnost nasada. Od strokovnega nadzora je tu odvisna celotna tehnologija, to je rez, pravilna in pravočasna uporaba gnojil, kvalitetna zaščita pred boleznimi in škodljivci in še posebej obdelava nasadov ter pravilna uporaba herbicidov. Treba bi bilo več konkretnega neposrednega dela pospeševalne službe v nasadih. Zasledovati bi morala razvojne faze pri kulturi, slediti vremenskim prilikom

Stane Marovt

Proizvodnja mleka in mesa v družbenem sektorju v Savinjski dolini

Namesto uvoda

Živinoreja je ne glede na sektor lastništva poleg hmeljarstva najpomembnejša panoga kmetijske proizvodnje v Savinjski dolini. Zaradi manjših vlaganj, manjše porabe delovne sile in več ali manj rednih dohodkov preko vsega leta ima živinoreja celo določeno prednost pred hmeljarstvom. S svojo heterogenostjo omogoča slehernemu proizvajalcu v različnih proizvodnih razmerah in pogojih specializirati se v eni ali drugi vrsti živinoreje. S specializacijo in intenzivnostjo pa je v živinoreji zagotovljena tudi rentabilnost proizvodnje.

Med tem, ko se privatni proizvajalci vedno bolj opredeljujejo in specializirajo v različnih vejah živinoreje: govedoreji, kokošereji, celo prašičereji, se je družbeni sektor od samega začetka v Savinjski dolini usmeril izključno v govedorejo. Ekološki pogoji, klimatske in talne razmere so na tem področju ugodne za pridelovanje voluminozne krme, ki jo prežvekovalci najbolje izkoriščajo. Najboljše njivske površine so pod hmeljem, ostale njive so še sposobne za pridelovanje krmskih rastlin, obsežne travnate površine pa lahko izkoriščamo le za pridelovanje mrve, ki jo bo najbolje izkoristilo govedo. Tako so razvoj hmeljarstva, racionalno izkoriščanje obdelovalnih površin in vedno večje potrebe po mleku in mesu narokovali družbeni proizvajalci, da gre v specializacijo govedoreje.

Kako je prišlo do današnje sodobne proizvodnje mleka in mesa v družbenem sektorju? Vrniti se moramo v prva leta po drugi svetovni vojni in spremljati razvoj živinoreje od samega začetka družbene kmetijske proizvodnje v Savinjski dolini.

Kratek pregled proizvodnje mleka in mesa v družbenem sektorju od 1945—1965.

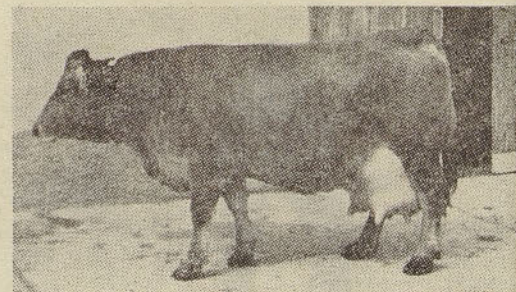
Začetki družbene proizvodnje mleka in mesa segajo že v prva leta po II. svetovni vojni. Številne ekonomije, ki so jih tovarne in podjetja organizirale na nacionaliziranih površinah tujih in domačih veleposestnikov, so se poleg ostale kmetijske proizvodnje ukvarjale z rejo mlajših čred molznic za ozko lokalne potrebe po mleku. Dediščina, ki so jo ekonomije nasledile v prevzetih hlevih je bila sila skromna. Najboljše črede krav in mlade živine, npr. v Založah in Žovneku, je okupator še pred okupacijo odpeljal ali likvidiral. Zato so morale ekonomije napolniti hleve z živalmi iz prostega odkupa. Razumljivo, da so bile živali slabih proizvodnih sposobnosti in pri tedanji organizaciji dela in tehnologiji reje je bila temu primerna tudi proizvodnja mleka zelo majhna in nerentabilna.

Z ustanovitvijo kmečkih delovnih zadrug, ki so imele neke vrste značaj družbene proizvodnje, se položaj prav na področju živinoreje ni bistveno izboljšal. V adaptiranih, toda še vedno neustreznih hlevih, so kmečke delovne zadruge sicer povečale črede krav molznic, vendar je bila proizvodnja mleka še nestrokovna. Tudi začetki prašičereje, ki so pod KDZ vznikli, niso rodili večjih in trajnejših rezultatov. Ker ni bil organiziran odkup mleka, ni prireja mleka imela še iz družbenega sektorja nobenega vpliva na potrebe in prehrano mestnega prebivalstva. O prireji mesa v govedoreji še do tedaj ni bilo sledu.

Leta 1953 so se po ukinutvi ekonomij in kmečkih delovnih zadrug na področju sedanjih občin Zalec in Celje osnovala kmetijska gospodarstva, in sicer v Latkovi vasi, Žovne-

ku, Šempetru, Vrbju, Arji vasi, Medlogu, na Lavi in v Vojniku. Ta gospodarstva so bila temelj sedanje družbene proizvodnje v Kmetijskem kombinatu Hmezad. Z arondacijo in nakupom novih površin so kmetijska gospodarstva pričela načrtnije organizirati proizvodnjo in smotrneje gospodariti. Tako je tudi govedoreja v novih pogojih dobila mesto, ki ji zaradi pomembnosti pripada.

V tendenci hitrejšega intenziviranja proizvodnje mleka so gospodarstva pričela ukrepati v dveh smereh: izboljševali so rejske pogoje predvsem s preureditvijo hlevov in s pridelki večjih količin kvalitetne osnovne krme na eni strani in z nakupom proizvodnejših živali na drugi strani. Po določitvi uvajanja nove rjave pasme na naše področje so gospodarstva že leta 1954 nakupila prve rodovniške krave in telice na Notranjskem in Dolenjskem. Z dejansko priključitvijo Primorske so že v naslednjem letu gospodarstva pospešila nakup proizvodnejših plemenic na Primorskem. S tem je bila sicer postavljena podlaga uspešnejši proizvodnji v govedoreji, toda zaradi vrste še nerešenih problemov (od strokovnega kadro do osnovne krme) se je prireja mleka le težko prebijala in zelo počasi dvigala. Mlečnost krav se je na večini gospo-

Ena zadnjih boljših predstavnic rjave pasme na farmi Zalog

in njih posledicam, ugotavljati vzroke slabih pridelkov in jih sistematsko odstranjevati, pozimi pa izpopolnjevati neposredne proizvajalce. Ribezarji bi se morali zavedati, da je pri pridelku 2 kg na grm polna lastna cena okoli 13,00 dinarjev za kilogram in da je pri pridelku 5 kg na grm polna lastna cena okoli 7,00 dinarjev za kg. Rentabilnost pri teh cenah naj bi si vsak izračunal sam in — premislil.

Resnica je, da pri vsej nakazani odgovornosti pri navedenih panogah pospeševalno službo v veliko primerih slabo vrednotimo, premalo strokovno izobražujemo. Veliko je primerov tako imenovane uravnilovke. Za svoje delo dostikrat ni pravilno nagrajena, kar ima prav gotovo tudi svoje večje ali manjše posledice.

Zadnja razstava ribeza v Sloveniji je bila 1964 v Kozjem. Zaželjeno bi bilo, da se nekdo spomni na ribez tudi v tem smislu, ker tudi razstave dajejo svoj prispevek napredku določene panoge. Evidentirajo stanje kulture ali panoge in so običajno združene s širšimi posvetovanji proizvajalcev, ki iščejo nova pota v uspešnejšo tehnologijo in večjo proizvodnost.

Franc Valenčak

PREJELI SMO

Vsem, ki so me obiskali, mi po hudi boleznii želeli skorajšnjega okrevanja in zdravo novo leto 1977, najlepša hvala.

Vili ing. Vybihal

Osemenjevalna služba kot neločljivi del veterinarske službe, opravlja svoje delo na področju žalske občine že skoraj 20 let. Njena zasluga je, da so se v kratkem času zatrle spolne okužbe goved, začelo se je načrtno zatirati jalovost, predvsem pa se je z uvajanjem osemenjevanja pričelo križati slabo produktivno pomursko govedo z mnogo boljše sivo-rjavo pasmo.

Prav gotovo je bil to velik korak k zblizanju naše službe in živinorejcev. Osemenjevalci se na ta način dela približe seznanijo s prehrano živali, hlevi, nego, poblize pa tudi z živinorejci sami. Mnogo lažje jim je svetovati in ukrepati posebno v primeru jalovosti, tihih pojatev in podobno. Če samo bežno pogledamo število osemenjenih plemenic za nekaj let nazaj, dobimo jasno sliko o stalnem porastu števila osemenjenih plemenic, saj so lansko leto osemenili že 4.200 plemenic.

Menimo, da zajemamo v osemenjevanje skoraj 80 % za pleme sposobnih plemenic. Število nam vsako leto poraste, saj osemenjujemo tudi že v oddaljenih krajih, ker so rejci spoznali, da bodo lahko na ta način prišli najceneje do dobrega podmladka.

No in v dobri veri, da so živinorejci z našo službo zadovoljni, je prišlo v zadnjem času precej ostrih pritožb na račun osemenjevanja, tako s strani Kombinata »Hmezad« Žalec, kakor tudi od nekaterih živinorejcev. Pregovor pravi, da kdor dela, tudi greši. In mi delamo! Prav gotovo je strokovna napaka, če se osemeni krava simentalke pasme s semenom črno-bele pasme. Toda ta žival je teletila in menimo, da škoda ne gre v milijone. V pojasnilo lahko navedemo le, da je prišlo do zamenjave semena, verjetno zaradi preobremenjenosti osemenjevalcev.

Pa naprej! Očitek, da se je osemenila telica s semenom mesnate pasme se lahko odvrže. Semenilo se je le na izrecno željo lastnika. Pa je še nekaj takih napak. Delna krivda je naša, je pa tudi krivda živinorejske službe Kombinata. V zagovor lahko povemo le, da ne dobivamo podatkov, kje se nahajajo uvožene telice in, če osemenjevalca na to ne opozori še lastnik, lahko pride do takšnih spodrslijajev. Naša služba si želi tesnejšega sodelovanja z živinorejsko službo, ker le v tem primeru ne bo prišlo do istih napak, ki so se pojavljale do sedaj. Tudi rejci sami se večkrat obnašajo malomarno in nimajo ob prihodu osemenjevalca pripravljene potrebne dokumentacije. Marsikdo šele takrat prične iskati papirje, s tem pa le zavlačujejo delo osemenjevalcev. Treba je pomisliti, da vsak prevozi dnevno skoraj 100 km in da je s tem zajeto celotno območje občine. Delo je sila naporno, zato bi želeli le malo več razumevanja tudi z njihove strani. Rešitev bi bila, če bi se lahko nastavlili še en osemenjevalec. Takrat bi imeli tudi več časa za razgovor z živinorejci. Toda v današnji težki finančni situaciji je to neizvedljivo.

Včasih povzroča hudo kri s strani živinorejcev tudi osemenjevanje ob nedeljah in državnih praznikih. Takrat celotno delo opravlja samo dežurni veterinar. Njegova prvenstvena naloga pa je zdravljenje obolele živine in pa razni posegi, kot so porodi, zadavitve in podobno, kateri zahtevajo takojšnjo pomoč. Zgodi se, da zaradi preobilice drugega nujnega dela ne osemenjuje. Takrat naj tudi rejci pokažejo za to razumevanje, saj ima veterinar samo dvojno rok in dan je za njega dolg le 24 ur.

OCVIRK Franc, dipl. vet.
VETERINARSKA POSTAJA
ŽALEC

darstev le malo povečala od poprečja; gibala se je od 1.500 do 2.000 kg na kravo letno, s posebno izjemo na Kmetijskem gospodarstvu v Sempetru. Na tem posestvu so že v letu 1956 prišli najdlje v tehnologiji reje v dokaj urejenih hlevih, organizaciji dela in pridelovanju osnovne krme. Tako so se v tem letu že vključili v zvezno tekmovanje čred molznic za visoko mlečnost. V zaključnem hlevu v Založah je čreda preko 100 krav dosegla v tem letu preko 4.000 kg mleka na kravo. Za tiste proizvodne pogoje izreden uspeh! Posestvo je dobilo od zvezne gospodarske zbornice posebno priznanje in visoko nagrado 4.000.000 starih dinarjev.

Ta rezultat je bila stimulacija tudi za ostala kmetijska gospodarstva, da so pospešeno pričela z reševanjem problemov, ki so zavirala prirejo mleka in s tem tudi ekonomičnost te proizvodnje. Poleg osnovnih, znanih vprašanj, so posestva iskala rešitev tudi v novogradnjah in uvozu novih, še proizvodnejših živali. V letu 1958 so se posestva Latkova vas, Sempeter in Arja vas odločila za gradnjo novih, sodobnejših hlevov za krave molznice.

V Preboldu, Podlogu in Zalogu so zrastle

tedaj najbolj propagirani odprti hlevi: republiška strokovna služba je prek finančnih ustanov, ki so kreditirale tovrstne objekte, uspela realizirati gradnjo takih hlevov. Kmalu pa se je pokazalo, da hlevi za odprto rejo krav molznic v naših klimatskih in tudi rejskih pogojih niso ustrezni. Zato je kasneje strokovna služba, po sprejetju programa, odločila, da bodo novi objekti moderni, vendar zaprti, s privezanimi živalmi. Odprti hlevi v Podlogu in Zalogu so bili adaptirani ali prilagojeni drugim namenom, hlev v Preboldu pa je bil preurejen za pitanje govedi. Ker je mlečnost krav v odprtih hlevih izredno padla, je bila odločitev za izgradnjo novih farm toliko lažja in nujna.

Drugi, vendar uspešnejši ukrep za povečanje mleka je bila v letu 1958 odločitev, da gospodarstva uvozijo plemenice nove, bolj mlečne pasme. Strokovnjaki so se morali odločiti med dvema pasmama: črno-belo ali vzhodnofrizijsko in jersey pasmo. Krave jersey pasme so majhne, lahke (do 300 kg) živali, z odličnim izkoriščanjem krme, dobro mlečnostjo in rekordnim odstotkom maščobe v mleku, od 6 do 7 in več odstotkov. Čeprav so v tem času nekatera kmetijska posestva v Sloveniji že uvažala plemenice jersey pasme, so se naša gospodarstva odločila za črno-belo, vzhodnofrizijsko pasmo. Odločitev je bila pravilna. Zakaj, o tem bo beseda v naslednjem poglavju. Tako je v tem letu uvoženo 80 plemenic črno-bele pasme iz Danske: 50 za posestvo Sempeter in 30 za posestvo Arja vas. Kljub slabim rejskim pogojem so se z mlečnostjo toliko razlikovale od krav rjave pasme, da je bil kasnejši uvoz plemenskih živali te pasme brez kolebanja.

Določen zastoj v nadaljnjem razvoju govedoreje je opaziti na kmetijskih gospodarstvih do združitve vseh posestev v novo kmetijsko organizacijo Kmetijski kombinat Žalec. Prav tako se do združitve ni pojavljala na gospodarstvih nobena organizirana prireja mesa,

kljub temu, da je trg zaradi povečanja standarda to pričakoval.

Z ustanovitvijo Kmetijskega kombinata je celotna kmetijska proizvodnja na področju občine Žalec in Celje krenila načrtno in sistematično pot. Istočasno pa je družba postavila svoje zahteve po novi močni kmetijski organizaciji. Še posebne naloge pa je Kmetijski kombinat prevzel v zvezi z govedorejo, prirejo mleka in mesa. Vedno večje povpraševanje potrošnikov po mleku in mlečnih izdelkih je pospešilo izgradnjo novih, specializiranih farm za krave molznice. Do tedaj zasedeni hlevi po obratih kombinata pa so po programu bili namenjeni za organizirano pitanje mladih govedi. Nove pridobljene obdelovalne površine so pogojevale prav govedoreji hitrejši in kvalitetnejši napredek in razvoj. Če vsa ta dejstva združimo, dobimo glavne razloge, zaradi katerih je kmetijski kombinat namenil v svojem razvojnem programu posebno mesto prav govedoreji:

1. Močni industrijski centri so zahtevali boljše in rednejšo oskrbo z mlekom in mesom ter njunimi proizvodi.

2. Povečana proizvodnja osnovne krme bo ekonomična le s predelavo v finalne proizvode, mleko in meso.

3. Zaradi obširnega in intenzivnega programa razvoja hmeljarstva je bilo potrebno v novih in starih objektih povečati proizvodnjo hlevskega gnoja.

Zaradi navedenih glavnih in še vrste vzporednih razlogov je govedoreja pod Kmetijskim kombinatom krenila hitreje na pot sodobne specializirane proizvodnje mleka in mesa.

Preden bomo obravnavali drugi del, to je sodobno proizvodnjo mleka in mesa v družbenem sektorju, bomo vključili še vprašanje menjave pasem goveda na področju Savinjske doline, ki je zanimivo in svojstveno v razvoju govedoreje na celjskem področju.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Krave črno-bele pasme na paši

DOBER STROJ V PRAVE ROKE

V Taboru v Savinjski dolini stoji Terglavova domačija. To je izredno lep in prijeten kraj, pravzaprav bi imel vse pogoje za razvoj kmečkega turizma, saj pravijo, da je za to panogo predpogoj lepa okolica in prijazni ljudje.

Ta domačija je tako kot vse hribovske domačije tod okoli, strnjena, saj je vsa obdelovalna zemlja le v enem kompleksu, nekako sredi tega pa stoji hiša z velikim gospodarskim poslopjem.

Predlani so imeli Metelanovi (po domače) veliko nesrečo, saj jim je do tal pogorela sušilnica za hmelj, prostor za stiskalnico, mlin in delavnica. Sreča v nesreči, da nista pogorela tudi hiša in hlev, ki sta se pravzaprav držala pogorele sušilnice. Da ni bila katastrofa večja, sta pripomogla mladi gospodar Ivan in njegov oče, ki sta z veliko požrtvornostjo in prisebnostjo preprečila najhujše. Ker je bila sušilnica zavarovana, so s pomočjo odškodnine in dobrih sosedov hitro odstranili ruševine in pričeli z gradnjo na novo. Mladi gospodar Vanč — pod tem imenom ga poznajo vsi daleč naokoli — se je odločil, da sušilnice za hmelj ne bo več gradil. Na mestu, kjer je bila prejšnja sušilnica, je zrasla velika mehanična delavnica z garažo. Svoj prostor je dobila tudi stiskalnica za sadje, mlin in priljubljena očetova delavnica, v kateri preganja dolge zimске večere. V tej delavnici pripravlja vse potrebno za čebele, popravi vse kar je iz lesa itd. V letošnjem letu so obirali hmelj, potem pa kar zelenega oddali sušit na zadružno sušilnico. Za naprej se bo Vanč verjetno odločil, da bo opustil hmeljarstvo, saj se misli v celoti posvetiti le živinoreji.

Ze njegov oče je bil zelo dober gospodar in je imel tudi veliko smisla za mehanizacijo, saj sta še pri hiši mlatilnica in žitni mlin, ki ju je sam izdelal. Na tem mlinu še danes pripravlja domačo moko, iz katere speče mati dober domač kruh.

Omeniti moram, da leži kmetija na precej nagnjenem terenu in je verjetno njena perspektiva le v živinoreji. Ze sedaj imajo v hlevu več kot 20 glav goveje živine, od tega več kot 10 dobrih molznic. Živinoreje se bo treba oprijeti z vso silo, saj so investicije, ki jih je Vanč vložil v to panogo precejšnje in se bodo lahko amortizirale le pri večji in specializirani proizvodnji.

Kmetje se danes v glavnem ukvarjajo z živinorejo, imajo pa še vseeno nekaj hmelja, go-

nijo precej prašičev, na njivah zraste tudi nekaj krompirja, pese itd.

Metelanov Vanč si je zadnja leta lepo uredil hlev, gnoj že dolgo časa kida z doma izdelano izmetovalno napravo — tako imenovano šup štango. V lanskem letu si je postavil za hlevom dva 80 m³ betonska silosa, kjer hrani oziroma ima pripravljeno kvalitetno silažo. Silažo transportira zaenkrat v hlev še ročno, v načrtu pa ima, da bo v naslednjih letih montiral napravo za odzved silaže. Prav tako je v lanskem letu prizidal hlevu velik boks za mlado živino. V tem boksu ni treba nastiljati, ker ima rešetkasto dno, gnoj pada v spodaj ležečo jamo in tako nastaja gnojevka, ki je zelo uporabno gnojilo za travnike. Skladišče za seno ima nad hlevom in transport tega ni težak. Omeniti je treba, da z izgradnjo silosov suha krma ne bo več glavno krmilo.

V hlevu ima vgrajeno molzno napravo Alfa-Laval s fiksnim mlekovodom. Ima dve molzni enoti, mleko pa teče po mlekovodu v nalašč za to pripravljeno mlekarnico. Ta mlekarnica — pravzaprav je laboratorij — je lepo urejena in čista, tu je vgrajena tudi hladilna naprava, ki služi tudi sosedom.

Metelanov Vanč je človek, ki ima izreden smisel za mehanizacijo in resnično uživa pri popravljenih svojih strojev. Sedaj, ko si je nabavil skoraj vse nove stroje, ne bo imel toliko dela s popravili, če pa bo hotel, se bo popravilo še vedno našlo, če ne zase, pa za druge. Sicer je bil že prej zelo mehaniziran, toda v letošnjem letu se je opremil z najsodobnejšimi stroji, za nameček si je kupil še traktor Ferguson s skoraj 80 KM. Za svojo kmetijo rabi močan traktor, saj je domačija na bregu, zemlja pa je težka.

Najzahtevnejše in najtežje delo je spravilo silaže. Po navadi zahteva dosti mehanizacije in precej ljudi, ki pomagajo. Vanč je popravil silažo s svojim novim kombajnom, na katerega je priključil silažni kombajn SK 80, ki so ga izdelali v SIP Šempeter. Silažo sta mu sproti odvažala sosedova fanta, prav tako z njegovo mehanizacijo, eden je vozil traktor Ferguson s 55 KM, drugi pa Ferguson s 65 KM. Na oba traktorja sta bili priključeni samonakladalni prikolici. Ker je vreme v času spravila silaže zelo nagajalo in ker je bila napoved, da bo naslednji dan deževalo, se je Vanč odločil, da bo spravil silažo kar ponoči. Reči moram, da je bila organizacija na višku, v glavnem so delali le stroji. Vanč je kljub raz-

močenemu terenu in precejšnjemu bregu kombajniral zelo hitro, tako da sta mu sosedova fanta komaj odvažala požeto silažo. Izgleda, da je za svoje njive res izbral prave stroje, saj je delo teklo od rok tako, kot bi se vozili po asfaltu, ne pa po razmočenih njivah.

Vso silažo je transportiral z EPPLE slamo-reznic, ki je bila prav tako kos svoji nalogi, saj se za časa spravila silaže sploh ni ustavila. Na vrhu izmetalne cevi je Vanč montiral posebno razmetovalno napravo, tako da meče silažo enakomerno po vsej površini. Ko je silos poln, ga gospodar hermetično zapre in pravi da mu silaža lepo drži skozi vse leto. V en silos je spravil posebno repico, v drugega pa koruzo, tako da imajo goveda skozi vse leto dobro hrano.

Pri silosih moramo omeniti še to, da je bil pri zidavi tudi sam mojster, vso potrebno opako ter vrata je napravil pozimi v svoji delavnici. Zatrjuje, da je vrata napravil tudi že več sosedom, ker mu niso dali miru. Vse to si je sam napravil zato, da je bila gradnja čim cenejša.

Za spravilo suhe krme ima Ivan tudi kompletno mehanizacijo. Še do lani je imel stroje raznih tipov, v letošnjem letu pa je spravil krmno samo s stroji za spravilo krme SIP Šempeter. Naj omenim, da je v letošnjem letu pokosil vso krmo z novo rotacijsko kosilnico proizvodnje SIP. Vanč pravi, da si boljše kosilnice zaenkrat ne more zamisliti, pritrjuje pa tudi, da stroj dela lepše, če ga poganja malo več konjskih sil, kot proizvajalec zatrjuje. Poleg samonakladalne prikolice in tračnega obračalnika, ki jih je imel že prej, si je v letošnjem letu nabavil tudi stroj za trošenje in obračanje sena — tako imenovani vrtavkasti obračalnik. Ta stroj namreč lepo rahlja krmo in je ne drobi.

Za SIP stroje je Vanč pravzaprav tudi »tovarniški voznik«. Pri nekaj demonstracijah nam je pokazal kaj in kako uspešno delajo posamezni stroji. To kar nam je pokazal je bila pravzaprav ekshibicija z kmetijskimi stroji. Vanč mi je tudi pravil, da bo v glavnem posekal vse sadno drevje ter si parcele lepo splaniral, saj bo na ta način šlo delo lepše in lažje od rok. Pri živinoreji se je pravzaprav mehaniziral do maksimuma, sedaj ima v planu še, da bo dal več pozornosti kvalitetni živini, misli se namreč v celoti orientirati na frizijsko pasmo, saj mu je sedaj s kvalitetno silažo tudi to omogočeno.

Uvodoma sem že omenil, da goji še nekaj hmelja, krompirja, pese. Pri proizvodnji hmelja je tudi popolnoma mehaniziran saj ima praktično vse stroje od obrezovalnika do obiralnega stroja. Vzdrževanje in popravilo teh strojev mu ne dela nobenih preglavic, obiralni stroj si je celo tako priredil, da bi se lahko marsikateri konstruktor strojev pri tem kaj naučil. Vsa popravila stori takoj, pa čeprav je treba delati tudi ponoči.

Opazoval sem ga tudi, ko je oral. Ima namreč dvobrazdni obračalni plug, ki ga prikljopi na močan traktor in gledati ga pri tem delu je pravi užitek. Mislim, da je pri oranju še večji mojster, upam si trditi da je pravi virtuoz. Poleg pluga ima še vse ostale stroje za pripravo zemlje pred setvijo. Ko gre po njivi z zadnjim strojem za pripravo zemlje izgleda njiva tako obdelana kot najbolj skrbno obdelan vrt. Dovolj pozornosti polaga tudi dobremu semenu, gnojenju in zaščiti. Verjetno mu ne bi škodovalo, če bi se odločil, da bi uporabljal še več mineralnih gnojil, saj bi si na ta način povečal pridelke in bi tudi lažje odplačeval kredite.

Prav tako ima tudi trosilec za gnoj in vakumski sod za spravilo, oziroma črpanje gnojevke. Tu pa tam napravi tudi kakšno uslugo z vakuumskim sodom, tako da izprazne marsikatero grezno jamo. Mehaniziral si je tudi nakladanje hlevskega gnoja, saj zato uporablja prav tako nakladalec, ki so ga izdelali v tovarni SIP ŠIP.

V Vanču je pravzaprav nemiren duh, saj mu ni težko poleg vseh težkih kmečkih del (Nadaljevanje na 11. strani)

Pri Metelanovih ima živinoreja prednost ...

Kdo so Hmezadovi prvaki v veleslalomu?

Smučarski tečaj

Osnovna organizacija sindikata »Hmezad« Zalec in smučarska sekcija sta organizirali tekmovanje v veleslalomu na Golteh. To tekmovanje je bilo v sredo, 9. februarja 1977 ob 15. uri in je štel za prvenstvo Hmezada. Ker smo pred važnimi smučarskimi tekmovanji, kot so troboj HIS (Hmezad — Ingrad — Savinja) in četrtim agroskijem je bilo važno, da smo izvedli to tekmovanje, da bomo lahko postavili odgovarajoče ekipe. V obeh tekmovanjih nas čaka težka naloga, saj se lahko povsod visoko plasiramo, seveda če bomo kompletni.

Ekipnega plasmana po posameznih TOZD zaradi maloštevilnih tekmovalk ni bilo moč določiti, pri starejših članih so zmagali predstavniki TOZD Kmetijstvo v sestavi Marovt, Korenjak in Skera, pri mlajših članih pa je prepričljivo zmagala ekipa iz TOZD Koope-racije pred TOZD Notranja trgovina in TOZD Skupne službe.

Pri plasmanu v posameznih kategorijah je potrebno omeniti, da so prva mesta v vseh kategorijah zasedli smučarji iz TOZD NT.

CLANICE:

1. Orač Eva	Notr. trgovina	27,9
2. Slibar Anka	Kmetijstvo Zalec	29,3
3. Udrih Nuša	Skupne službe	40,7
4. Dolar Marjana	Skupne službe	88,7

ST. CLANI:

1. Rojnik Jože	Notr. trgovina	22,0
2. Zolnir Milan	Skupne službe	25,2
3. Marovt Stane	Kmetijstvo Zalec	26,7
4.—5. Korenjak Tone	Kmetijstvo Zalec	26,9
4.—5. Sketa Janez	Kmetijstvo Zalec	26,9
6. Ratej Edi	Mesnina	28,2
7. Žužej Franc	Strojna	29,4
8. Kralj Vlado	Kooperacija	33,4
9. Mežnar Franc	Skupne službe	48,3

ML. CLANI:

1. Gmajnar Matjaž	Notr. trgovina	20,7
2. Martinčič Marjan	Kmetijstvo	21,6
3. Topovšek Boris	Kooperacija	21,8
4. Sah Peter	Kooperacija	22,3
5. Laznik Anton	Kooperacija	23,1
6. Košenina Slavko	Skupne službe	23,7
7. Bukovnik Branko	Notr. trgovina	24,0
8. Zagar Vojko	Skupne službe	24,3
9. Cmer Miroslav	Kooperacija	24,7
10.—12. Hajnšek Vojko	Strojna	25,3
10.—12. Hlade Jože	Notr. trgovina	25,3
10.—12. Vošnjak Slavko	Skupne službe	25,3
13. Golčman Jože	Mesnina	25,6
14. Podveržen Vilko	Strojna	25,8
15.—16. Novak Jurij	Kooperacija	26,4
15.—16. Cizej Zvone	Mesnina	26,4
17. Janc Franc	Kmetijstvo Zalec	26,8
18. Sajovic Boris	Kooperacija	32,4
19. Juteršek Ciril	Mesnina	33,9
20. Hribovšek Franc	Mlekarna	39,2
21. Flajs Miran	Strojna	43,2

EKIPNO:

ST. CLANI:

1. TOZD Kmetijstvo (Marovt, Korenjak, Sketa)	80,5
--	------

ML. CLANI:

1. TOZD Kooperacija (Topovšek, Sah, Laznik)	67,2
2. TOZD Notr. trg. (Gmajnar, Bukovnik, Hlade)	70,0
3. TOZD Skupne službe (Košenina, Zagar, Vošnjak)	73,3

J. R.

Anka Slibar — Kmetijstvo Zalec — ob startu

Organizator tekmovanja se je zelo potrudil in izvedel to zahtevno nalogo več kot odlično. Ob pomoči že rutiniranih ljudi za tovrstna tekmovanja iz Hmezada je organizacijo vodil prekaljeni smučar — organizator, predsednik smučarskega kluba Zalec profesor Vlado Veber.

Na startu se je prijavilo 46 tekmovalk in tekmovalcev, nekaj vestnih netekmovalcev iz Kooperacije pa je pomagalo pri organizaciji.

Najprej so štartala dekleta. Žal je na startu bilo le pet tekmovalk, kar je za tako veliko organizacijo, kot je Hmezad dosti premalo. Pričakovali smo oster boj za prvo mesto, zmagala je pa rutinirana smučarka Eva Orač. Takoj za dekleti so štartali starejši člani. To so tekmovalci nad 35 let starosti. Starterju se je prijavilo 10 tekmovalcev. Med temi tekmovalci je bila tudi številka 13, ki ni hotela štartati pod to številko. Vodja tekmovanja je dopustil, da je omenjeni tekmovalček štartal kot zadnji v tej skupini. Diskvalificiran je bil samo Vlado Birsa, ki je preveč forsiral in hotel kljub letom dokazati, da je še v dobri formi. Verjetno je imel težave z Elanovimi smučmi, saj je dosedaj na podobnih tekmovanjih vedno štartal na smučah Atomic. V tej skupini je bil oster boj, zagal pa je na koncu Jože Rojnik iz Notranje trgovine, takoj za njim se je plasiral Milan Zolnir in nato veteran Stane Marovt.

Med mlajšimi člani je nastopilo 27 tekmovalcev. Dva tekmovalca sta bila diskvalificirana, štirje so pa odstopili. Na cilj je tako prispelo 21 tekmovalcev. Prepričljivo je zmagal Matjaž Gmajner iz TOZD Notranja trgovina in postavil tudi rekord proge 20,7 sekunde. Dobro sta se izkazala tudi drugo uvrščeni Marjan Martinčič iz TOZD Kmetijstvo ter Boris Topovšek iz TOZD Kooperacija.

Franc Žužej — Strojna — proti cilju ...

Osnovna organizacija sindikata HMEZAD je v sodelovanju s komisijo za šport organizirala v začetku februarja smučarski tečaj na Golteh. Tečaja se je pod vodstvom treh smučarskih učiteljev udeležilo več kot 30 delavcev temeljnih organizacij našega podjetja. Tečajniki so bili razdeljeni v tri skupine: v začetni tečaj, v nadaljevalni tečaj in v tečaj za tiste delavce, ki zastopajo našo delovno organizacijo na tekmovanjih, kot so delavske športne igre, igre delavcev živilske industrije, troboj HIS.

Med delavci HMEZADA je bilo veliko zanimanje za to obliko zimske rekreacije. Posebno razveseljiva pa je bila številna udeležba žensk.

Smučarski tečaji morajo postati naša stalna oblika dejavnosti, saj na eni strani skrbijo za množično rekreacijo delavcev v zimskem obdobju, na drugi strani pa omogočajo večje tekmovalne dosežke naših delavcev na tekmovanjih in s tem uveljavitev HMEZADA tudi na športnem področju. S. K.

SMUČARJI POZOR!

ČETRTI AGROSKI BO 11. MARCA 1977 V KRANJSKI GORI. VSE, KI STE ZAINTERESIRANI, DA GRESTE NA TO TEKMOVANJE, VABIMO, DA SE ZGLASITE PRI ROJNIK JOŽETU, KJER BOSTE DOBILI POTREBNE INFORMACIJE. ZAŽELENO JE, DA HMEZAD ZALEC ZASTOPAMO V ČIM VEČJEM ŠTEVILU, SAJ MORA BRANITI SOLIDNE UVRSTITVE IZ PREJŠNJIH TEKMOVANJ.

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

(Nadaljevanje s 3. strani)

— Stanku Cerovškemu, na DM traktorist v DE II. Vrbje, se odobri nagrada za 20-letno neprekinjeno delovno dobo v delovni organizaciji za leto 1976 v znesku 2.000.— din, istočasno pa se mu korigira datum vstopa v delovno organizacijo.

Odboru je bila podana še informacija o realizaciji predračuna skupnega sklada skupne porabe do 23. decembra 1976. Iz poročila je razvidno, da je plan stroškov prekoračen za 89.632.— dinarjev. Istočasno je odbor obravnaval razne prošnje za finančne pomoči za delo družbenopolitičnih organizacij in za izplačilo regresa za dopust sezonskim delavcem v TOZD Kmetijstvo Radlje. Po razpravi je odbor sklenil, da se odobri OO ZSMS delovne organizacije Hmezad din 3.000.— za izvajanje programa dela, TOZD Kmetijstvo Radlje pa se odobri izplačilo regresa za dopust dvajsetim sezonskim delavcem v znesku din 13.500.— kot premetitveno posojilo, kar se poračuna v letu 1977. Franc Savinek

DOBER STROJ V PRAVE ROKE

(Nadaljevanje z 10. strani)

skočiti tudi malo ali v Ljubljano h konjskemu mesarju po pljučka za očetove ribe ali pa kam na Gorenjsko po kakšno seme. Pravzaprav pozna skoraj vse napredne kmetije in se z njimi povezuje. Včasih pa skoči tudi preko meje in tudi tam pogleda kako kaj oni kmetujejo.

Ker ima kmetija izredno lepo lego že tudi malo razmišlja na novo hišo in računa na kmečki turizem. Ker je še mlad in ambiciozen bo v času svojega gospodarjenja lahko marsikaj postoril. Pri delu mu skrbno pomagajo njegova žena, mama, oče, setra in trije otroci. Včasih se tudi malo jezi, kadar ni vse po njegovem. Vendar jeza hitro mine, posebno še, kadar da na ramo lovsko puško in odide na lov.

Kdor si hoče od bližje ogledati to mehansirano kmetijo naj se oglasi pri Metelanovemu Vanču v Taboru. Jože Rojnik

Nova kmetijska preskrba v Šempetru

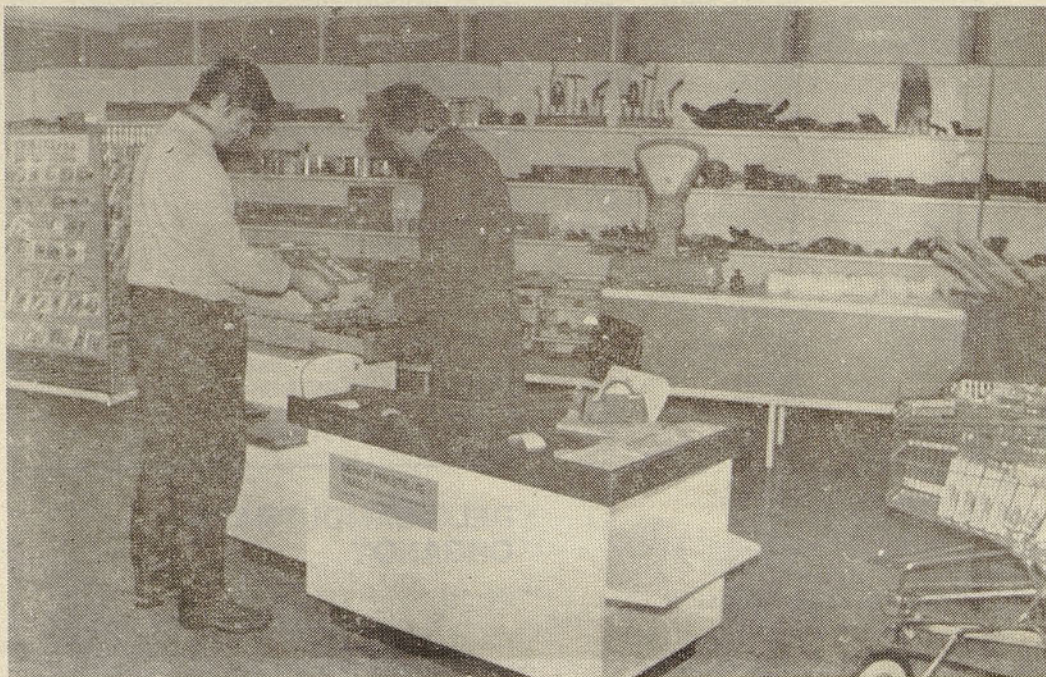
Kooperacija je v zadnjih dneh minulega leta zabeležila delovno zmago, ki zanjo še najmanj vemo v Hmezadu. Ta delovna zmaga je namreč pomembnejša za krajanje Šempetra, ki so dobili novo Kmetijsko preskrbo. No, ne povsem novo, saj je bila prodajalna v isti stavbi že prej, vendar drugje, in kakšna...!

Sedanja trgovina je prijeten sodoben lokal, ki nudi kmetijskemu proizvajalcu vse tisto, kar potrebuje, hkrati pa lahko to blago pregleda, saj je primerno urejena prodajalna v tem smislu res poskrbela za kupca.

Ta napredek moramo res pozdraviti. Naša trgovska mreža številčno s prodajalnami ni tako šibka, če upoštevamo prodajalne vseh temeljnih organizacij združenega dela, ki se z maloprodajo ukvarjajo, zato pa tembolj šepa ureditev vseh trgovin, ki so včasih skoraj sa-

mo še za sramoto. No, vsekakor še služijo svojemu namenu in marsikje tudi takšne trgovine očitno ne bi mogli pogrešati, res pa je, da bodo tudi prodajalne naših temeljnih organizacij združenega dela morale pri razporejanju sredstev priti do večjega deleža.

Res je, da so nekatere naše prodajalne v zadnjem obdobju že potrdile, da se tudi to obrača in upati je, da pri šmarskem DOMU, pri novi Kmetijski preskrbi v Šempetru, pri obnovljeni mesnici GNJAT v Celju, ne sme ostati. Naše prodajalne so prvo ogledalo našega dela in najbolj neposreden stik s kupcem, ki prihaja v trgovsko mrežo, in kakšen vtis pa naj kupec odnese — prosim vas, potem, ko kupi meso v mesnici v Zabukovici, ali pa ko pride v Kmetijsko preskrbo v Vojniku.

Tako je v novi Kmetijski preskrbi v Šempetru...

Javna licitacija

Po sklepu komisije za zemljišča z dne 29. 10. 1976 je razkisana javna licitacija nepremičnin, in sicer:

kmetijskega zemljišča v k. o. Dobrna parc. št. 4.

1501/4 travnik 3 v izmeri 1092 m²,

1501/5 njiva 4 v izmeri 510 m².

Izključna cena za m² kmetijskega zemljišča znaša 10,00 din za njivo in 7,50 din za travnik.

Javna licitacija bo v torek, dne 17. 3. 1977 ob 8. uri na upravi Hmezada v Žalcu. Ul. žalskega tabora 1 (sejna doba — I. nadstropje).

Dražitelji so dolžni pred pričetkom dražbe položiti varščino v znesku 10 % od izključne cene. Po opravljeni dražbi bo s kupcem v 15 dneh sklenjena kupna pogodba. Kupec je dolžan celotno kupnino poravnati prodajalcu takoj ob podpisu pogodbe. V kolikor kupec v navedenem roku celotne kupnine ne plača, bomo razpisali ponovno licitacijo in mora prvi dražitelj plačati stroške ponovnega razpisa in nadoknaditi eventualno razliko pri ponovno doseženi kupnini.

Kupec je dolžan razen kupne pogodbe plačati vse stroške kupne pogodbe, zemljiško-knjižnega prenosa lastništva, eventualne stroške geometrske odmere in prometni davek od nepremičnin.

Vse ostale informacije lahko zainteresirani dobijo v pravni pisarni HMEZAD v Žalcu, Hmeljarska 3 (prilličje levo).

OGLASI

Novo univerzalno traktorsko kosilnico prodam. Četina Ivan, Sp. Grušovlje 4, Šempeter.

Prodajam stroj za obiranje hmelja znamke »Allais«. Franc Lesjak, Miklavž 12, 63304 Tabor.

Prodajam samohodno škropilnico **HOLDER**, sod 200 litrov — medeninast. Ogled je možen vsak dan pri Lešnik Martinu, Pristava 20, Dobrna.

Glasilo Hmeljar izdaja delavski svet podjetja »Hmezad« Zalec. Ureja uredniški odbor: predsednik Anton Gubenšek, dipl. inž. in člani: Janez Luževič, dipl. inž., Bogdan Pugelj, dipl. inž., Lamut Franc, dipl. vet., Eva Orač in Miljev. Kač, dipl. inž., - urednica strokovne priloge za hmeljarstvo. — Glavni in odgovorni urednik Vili inž. Vybhal. — Uredništvo je v podjetju »Hmezad« v Žalcu, Ulica žalskega tabora 1. — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 4.500 izvodih. — Letna naročnina 36 din. — Tisk in klišeeji AERO TOZD grafika Celje.

 hmeljar

REKREACIJA

I.

Rekreacija ni le privilegij ozkega kroga organiziranih športnikov ali tistih, ki si lahko sami privoščijo razne oblike aktivnega počitka. Je vsakdanja potreba in pravica delovnega človeka, neodvisna od socialne ali starostne strukture — skratka, življenjska potreba industrializirane in urbanizirane družbe. To pomeni, da mora biti rekreacija eden temeljnih elementov proizvodnje in poslovne politike sleherne delovne organizacije.

Da bi take cilje dosegli, je treba delovni načrtovati, tako v delovni organizaciji kot v kraju, kjer delavec prebiva. Potrebni so strokovno usposobljeni kadri, danes že amaterski, jutri pa gotovo že profesionalni.

Tudi delavci Hmezada bomo morali dati temu področju v bodoče večji poudarek.

II.

V dobi znanstveno-tehnološke revolucije, je človekov položaj v proizvodnji tak, da obremenjuje predvsem njegovo živčni sistem, medtem, ko so mišice dovolj mala povsem neaktivne.

Pomanjkanje gibanja pri delu in v prostem času povzroča negativne verzične reakcije na psihosomatski status zdravje in produktivnost dela. Delavci danes v glavnem sedijo pri proizvodnem procesu, v prevoznih sredstvih in doma.

Znanstvenik Polm ugotavlja, da je človek svet bolan zaradi prevelikega želodca in premajhnega srca. Posledica tega je zlasti losni rekord srčnih infarktov, ki ne prizadevajo le vodilnih ljudi zaradi psihične obremenitve, ampak celo v večji meri neposredne proizvajalce.

Ljudje se danes premalo gibljejo, počivajo pa več kot jim je potrebno. Posledica tega je prevelika zamaščenost, ki dviguje krvni pritisk, vse to pa zmanjšuje potrebo po naravnem sproščanju. Zato človek stalno živi v določeni napetosti, kar je tudi osnova za srčni infarkt — to pa pomeni začetek konca. Pomanjkanje gibanja seveda ne povzroča le zamaščenosti, temveč še vrsto drugih negativnih stanj in s tem zboljšuje življenjsko dobo, leta delovne in obrambne sposobnosti človeka.

Z namenom in ciljem ohraniti družbeni bi človeka, ki mu grozi uničenje, ne le zaradi zastrupitve zraka, vode, radijske aktivnosti, ampak tudi zaradi pomanjkanja gibanja, so se začela v svetu nagnjena širiti FITNESS gibanja, pri nas znana pod imenom športna rekreacija TRIM.

Zavest o posledicah fizičnega propadanja postaja v industrijsko razvitih deželah eden najmočnejših motivov, ki spodbujata posameznika in organizacije za množično udeleževanje na področju športa in rekreacije.

Danes raste ob klasični obliki športne nove smer, ki iz pasivnih gledalcev športnih prireditev skuša narediti aktivne športnike, iz fizično zanemarjenih ljudi telesno kulturne, torej ljudi, ki bodo sposobni prenašati tempo današnjega časa.

Moderni šport v prostem času ne daje nikomur prednosti in ne postavlja nobenih pogojev: to je ponudba z različnimi vrstnim športnim programom.

Gibalna aktivnost, ki je prisotna pri vsaki športni rekreaciji, je temeljni razlog, da se delavci, delovne organizacije in širše družbene skupnosti pri nas in v svetu v večji meri zanimajo za to vrsto rekreacije.

HMELJAR

1977/1

PRILOGA HMELJARJA

HMELJNI SADILNI MATERIAL

Sadilni material je izhodišna točka uspešnega hmeljarjenja. Skrb zanj postaja pomembnejša v času, ko imamo v proizvodnji širši sortiment in ko se pojavljajo nove bolezni. Pridelovanje in promet s sadilnim materialom je uravnan s pogoji, ki jih predpisuje zakon (Ur. list SRS št. 36-423/74). Z namenom, da osvetlimo problematiko v zvezi s sadilnim materialom, smo se 19. 11. 1976 sestali selekcionisti, pridelovalci, strokovni in zdravstveni kontrolorji. Material, ki smo ga obravnavali, objavljamo proizvajalcem hmelja in pridelovalcem sadilnega materiala, ki se sestanka niso udeležili.

Diskusija na posvetovanju je pokazala naslednje:

Izbira hmeljišča za vzgojo matičnih

rastlin je velik problem. Zadnja leta smo namreč pogosto sadili hmelj na hmelj in zamenjali kolobar. Tako smo priznan in sortno čisti sadilni material razvrednotili, ker smo ga pomešali s predhodno sorto. Prevladalo je mnenje, da bi obnovljali le z ukoreninjenci, sočasno pa vključili v obnovo kolobar. Na neprimernih tleh tudi prvovrstna sadika ne more razviti svoj genetski potencial.

Postopek priznavanja in pridelovanja je potekal po predpisanih normah, vendar je še vedno problematična negativna selekcija v matičnjakih, ki so že potrjeni. Selekcija je nujno potrebna za vzdrževanje nasadov v priznani kondiciji.

Tudi pri nabiranju sadik so težave, kajti rok za spomladansko rez je prepozen.

Za rentabilnost pridelovanja sadik je potrebna ustrezna cena. Prevladalo je mnenje, da naj organizacija združenega dela uvede stimulacije, vezane na število pridelanih sadik. Uspeh pri pridelovanju sadik je namreč v veliki meri odvisen od prizadevnosti pridelovalcev.

Ugotovljeno je, da primanjkuje sadike aurore in apolona. Vse prijave za nova matična hmeljišča zbira Inštitut še do meseca marca.

Veliko pridelovalcev je pozabilo prijaviti matična hmeljišča na skupščino občine, ki je dolžna pooblastiti zdravstveno kontrolo. Pridelovalci so dolžni tudi dosledneje voditi evidenco o prodaji sadik.

Razpredelnica 4

UVELOST HMELJA (VERTICILLIUM SP.) V NASADIH AURORE V LETIH 1974, 1975 IN 1976

Kraj	Lastnik	Starost v letu 1975	Površina v ha	Pojav uvelosti hmelja v letih		
				1974	1975	1976
Podvin	Zagoričnik	3	1,20	da	da	da
Podvin	Ježovnik	2	1,17	ne	da	da
Podlog	Četina, Uranjek	2	2,67	ne	da	ne
Založe	Satler	2	1,23	ne	ne	ne
Prebold	Spodnji farof	2	0,81	ne	ne	ne
Št. Lovrenc	Žohar	2	2,02	ne	da	ne
Gotovlje	Trobiš	2	0,61	ne	da	da
Arclin	Gmajner	3	1,00	da	da	da
Petrovče	Jelovšek, Kainz	2	2,58	ne	da	da
Šmatevž		3	1,23	da	da	ne
Loke	Gajšek	3	1,90	da	da	da
Sempeter za cesto		2	3,00	ne	da	ne
Sempeter I.		3	1,40	da	da	ne
Sempeter IV.		3	1,10	da	ne	ne
Sempeter V.		3	2,70	ne	ne	ne
Ptuj pri obiralnem stroju		3	2,00	da	da	ne
Ptuj — Videm		3	4,00	ne	ne	ne
Strmec		3	4,36	da	da	ne
Roje I. in II.		3	4,65	da	ne	ne
Zalec pri pokopališču		3	5,07	da	da	da
Zalec pri Montani		4	2,22	da	ne	ne
Slovenj Gradec pri spomeniku		3	5,00	da	da	ne
Sebetinci		2	5,00	ne	da	ne
Kompole (Sevnica)		2	4,35	ne	ne	ne
Sentjanž		2	0,62	ne	ne	ne
Sentjanž		2	1,07	ne	da	ne
Sentjanž		2	0,73	ne	da	ne
Sentjernež		2	1,50	ne	ne	ne
Gotovlje — Inštitut		5	1,00	ne	ne	ne
Zalec, Inštitut II., III.		2	2,50	ne	ne	ne
Stopnik	Brdnik Ignac	4	0,60			ne

Priznavanje matičnih hmeljnih rastlin v letu 1976

Dragica KRALJ, mg. agr.

UDK 633.819:631.531

V letu 1976 je bilo prijavljenih 25,4 ha hmeljišč, od preteklega leta pa 47,7 ha. Potrдили smo 23,7 ha savinjskega goldinga, 1,5 ha atlasa, 7,2 ha apolona in 76 ha aurore. Potrjeni nasadi so v dobri kondiciji, so sortno čisti in zdravi.

Za nadaljno odbiro je neprimerno hmeljišče apolona — Novo Celje št. 15—17 (K Hmezad — kmetijstvo DE II) ima namreč preveč primesi savinjskega goldinga. Precej tujih primesi smo našli tudi v nasadih apolona — kolobarnik I in II (KK Zasavje Sevnica), atlasa — Pri cesti (Agraria Brežice) in apolona — Lesena I (PP Kozjak — Rogoza — Hoče). Zaradi močnih poškodb po toči so bile slabega videza rastline v hmeljiščih apolona, atlasa in aurore v K Hmezad — kooperacije ZE Vransko in v hmeljišču apolona ZE Trnava.

METODA DELA PRIZNAVANJA MATIČNIH HMELJNIH RASTLIN

Način izbire matičnih hmeljnih rastlin je predpisan z zakonom in zahteva, da je organizacija Združenega dela, ki se določi za od-

(Nadaljevanje na 2. strani)

biranje novih matičnih rastlin, registrirana za pridelovanje sadik. V ta namen mora imeti strokovnjaka za selekcijo z ustreznim znanjem iz varstva rastlin in zagotovljeno mora imeti strokovno kontrolo nad odbiranjem matičnih hmeljnih rastlin, ki jo opravlja pooblaščen organizacija.

Za odbiranje je primerno mlado hmeljišče, najbolje dve leti staro in ne sme biti starejše od osem let. Pri potrjevanju matičnih hmeljnih rastlin, oziroma matičnih hmeljišč se poslužujemo negativne, množične selekcije, ki jo vodi odgovorni selekcionist organizacije združenega dela, ki ima hmeljišče v postopku. Strokovna kontrola pooblaščen organizacije ugotavlja po opravljeni selekciji izenačenost hmeljišča, zdravstveno stanje, sortno čistost in odstotek pozitivnih rastlin.

Če hmeljišče po dveh letih odbire izpolnjuje predpisane pogoje, da je zdravstveno primerno, da odstotek pozitivnih rastlin ni nižji kot 90 % in če tujih sort ter drugih primesi ni več kot 0,1 %, prizna strokovna kontrola pooblaščen organizacije hmeljišče kot matično za dobo do 10 let trajanja nasada. V ta namen izda potrdilo o priznanju matičnega hmeljišča.

Selekcionist organizacije združenega dela je dolžan voditi *matično knjigo*, ki mora predstavljati potek odbiranja. Ocene vpišeta odgovorni osebi: selekcionist pooblaščen organizacije in selekcionist organizacije združenega dela, ki ima hmeljne rastline v postopku. Ocene zadnjega leta potrjevanja vpiše v register odgovorna oseba za pridelovanje sadik. Ko je nasad potrjen kot matičen, lahko organizacija združenega dela prideluje v tem nasadu sadilni material.

Razpredelnica 2

PRIZNAVANJE MATIČNIH HMELJNIH RASTLIN

Selekcionisti

Cizej, Hauser, Hropot, Janežič, Kralj D., Kralj V., Molan V., Omladič, Rojnik, Tanc, Trobiš, Zemljič.

Dolžnosti selekcionarjev:

- prijava hmeljišč na IHP
- primerna agrotehnika
- primerna zaščita
- negativna selekcija
- vodenje matične knjige
- vpis v register

Strokovne kontrole nad odbiro (IHP)

- zbira prijave
- dolžna je skupno s selekcionistom pregledati nasad in ugotoviti
- primernost hmeljišča za odbiro matičnih rastlin
- poreklo uporabljenega izhodiščnega materiala
- avtentičnost in čistost sorte
- zdravstveno stanje nasada
- ustrezno rodnost glede na sorto
- pravočasnost in sprotnost vpisa podatkov v matične knjige
- pregled ponovi skupaj s selekcionistom še naslednje leto
- dolžna je izdati potrdilo o potrditvi matičnega nasada za dobo trajanja hmeljišča 10 let če
- ni več od 0,1 % tujih sort,
- je 90 % in več + rastlin je zdravstveno primerno

PRIDELOVANJE HMELJNIH SADIK V LETU 1977

V registru imamo doslej 157,3 ha matičnih hmeljišč, od tega 65,7 savinjskega goldinga, 25 ha aurore, 29,6 ha apolona in 37 ha atlasa.

Iz hmeljišč, ki so v registru, lahko nabiramo sadike samo v primeru, če smo organizirali vzdrževalno selekcijo in obvestili o tem strokovno kontrolo nad pridelovanjem sadik, ter sočasno prijavili matična hmeljišča na Občinsko skupščino zaradi zdravstvenih pregledov.

Med vegetacijo pregleda matična hmeljišča strokovna kontrola skupno z odgovornim strokovnjakom za pridelovanje sadilnega materiala, avtentičnost in čistost sorte, stanje in brez škode za koreniko, to je dovolj visoko.

Razpredelnica 3

Pregled površin hmeljišč, ki so registrirana za pridelovanje sadik

Organizacija	Savinjski golding ha	Aurora ha	Apolon ha	Atlas ha	Skupaj ha
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Zalec	5,3	4,0	1,2	1,0	11,5
K Hmezad Zalec, Kmetijstvo					
DE I	12,7	—	9,0	4,5	26,2
DE II	7,5	9,6	—	4,5	21,6
DE III	12,0	—	—	5,5	17,5
DE IV	8,0	—	—	3,0	11,0
Kooperacija					
ZE Braslovče	2,0	—	—	0,9	2,9
ZE Polzela	—	—	—	2,0	2,0
ZE Petrovče	2,3	—	1,2	2,2	5,7
ZE Prebold	—	—	—	2,0	2,0
ZE Sempeter	—	—	0,6	2,0	2,6
ZE Trnava	—	—	1,1	3,6	4,7
ZE Gotovlje	—	—	—	4,2	4,2
ZE Celje	—	—	—	0,8	0,8
ZE Vransko	0,6	—	—	0,8	1,4
KK Zasavje Sevnica	—	4,4	—	—	4,4
KZ Slovenj Gradec	—	3,2	—	—	3,2
KH Radlje	—	—	8,5	—	8,5
KZ Ruše	3,0	—	8,0	—	11,0
KK Pragersko	4,0	—	—	—	4,0
K Ptuj					
Zavrč	5,4	—	—	—	5,4
Turnišče	—	3,8	—	—	3,8

Razpredelnica 4

PRIDELOVANJE SADIK IN UKORENINJENCEV NA POTRJIENIH HMELJIŠCIH

Pridelovalci

Babič, Bezjak, Bohnič, Boldirev, Bukovnik, Cizej, Flajs, Hropot, Janežič, Jurič, Klemenčič, Kralj V., Kocuter, Koletnik, Koter, Omladič, Poteko, Povsod, Pravdič, Rojnik, Stepišnik, Šinkovec, Škorjanc, Tanc, Trobiš, Uranjek, Zalokar

Dolžnosti pridelovalcev:

- prijava hmeljišč strokovni kontroli nad pridelovanjem
- prijava hmeljišč na skupščino občine za zdravstveno kontrolo
- primerna agrotehnika in zaščita
- z negativno selekcijo vzdržuje kondicijo hmelja, nabira sadike
- pakira sadike
- plombira sadike in opremi z etiketo
- deklarira sadike, deklaracijo priloži fakturi
- vodi evidenco o nakupu in prodaji sadik in ukoreninjencev

Strokovna kontrola nad pridelovanjem

(Lastna ali naročena) (Dolinar, Brežnik, Molan, Pugetlj)

Zdravstvena služba IHP

- zbere prijave in vodi evidenco prijav
- skupno s pridelovalcem pregleda hmeljišča in ugotovi:
- poreklo izhodiščnega materiala (registr.)
- avtentičnost in čistost sorte
- stanje in splošen videz vegetativnega razvoja
- agrotehnične ukrepe
- zdravstveno stanje
- sestavi zapisnik
- izda potrdilo o sortni čistosti, ko so sadike pregledane od IHP na zdravstveno stanje

— pregleda potrjena matična hmeljišča na zdravstveno stanje v vegetaciji in ob prodaji oz. saditvi

splošen videz vegetativnega razvoja rastlin ter agrotehnične ukrepe, kar vse vnese v za pisnik. Na osnovi ugotovitev in izvršeni zdravniški kontroli, ki jo je pooblastila Občinska skupščina, izda strokovna kontrola za pridelovanje sadik potrdilo o sortni čistosti. S tem potrdilom se organizacija združenega dela izkaže, da so matični hmeljni nasadi vzdrževani po predpisanih normah in lahko nabira sadike.

Ob prodaji odgovorni strokovnjak za pridelovanje sam pakira sadilni material, ga plombira in deklarira. Odgovoren je za podatke v deklaraciji o poreklu sadik in o sortni čistosti. Deklaracijo priloži fakturi, sočasno pa opremi vsako vrečo z etiketo, na katero so razvidni podatki iz deklaracije in število pakiranih sadik. O prodaji vodi evidenco.

Nabiranje hmeljskih sadik

Milan DOLINAR, dipl. ing. agr.

UDK 633.819:631.531:631.58

Sadike moramo narezati čimprej, ko je mogoče, da jih lahko kupec ali sami čimprej posadimo, kajti od časa zavisi uspeh sajenja. Zgodnje sajenje pa je odločilnega pomena za nadaljnje uspevanje prvoletnikov, ki so osnova za dobre pridelke v naslednjih letih.

Zgodnja rez potrebna za nabiranje sadik, ko še ne režemo proizvodnih nasadov, je nekoliko drugačna kot rez, ki jo opravljamo v optimalnem času v proizvodnih nasadih. Za pravočasno pridobivanje sadik smatramo tisto, ki ga opravljamo pred prvim aprilom. Rezati moramo torej tako, da je možno opraviti še proizvodno rez v optimalnem času

Ročno rez opravimo po predhodnem ne popolnem odkopavanju štorov, ko štor le odpremo, da rezač lahko odreže večino enoletnega lesa. Ko rečemo večino, mislimo pri tem, da odrežemo čimveč uporabnega enoletnega lesa, pri tem pa pustimo vsaj iz predhodnega leta vzgojeno odebeljeno trto. Če je enoletni les dovolj dolg, da lahko pustimo vsaj 2 do 3 cm dolge štrclje na štoru, lahko odrežemo ves odebeljeni les. Če pa je bilo osipanje preplitko in je enoletni les v tem primeru brez dveh vencev očes, pustimo na štoru vsaj eno najtanjšo trto, ki označuje sadilno mesto.

Pri pridobivanju sadik s strojno rezjo ne ostaja na štoru nobena trta, kot pri ročni rezi. Zato je v takem primeru potrebna takšna višina rezi, da jo je mogoče ob optimalni rezi za proizvodnjo še poglobiti. Zato režemo za nabiranje sadik do 3 cm višje kot običajno. Pri strojni rezi dobimo več sadik, če je bil nasad dovolj visoko osut in če je rezalnik vedno ostro nabrušen.

Pri ročni rezi lahko sadike sproti oblikujemo, pri strojni pa doma, ko obrezline pripeljemo pod streho.

Sadika mora ustrezati pogojem prometa s sadilnim materialom. Poleg tega, da je nabrana iz priznanega nasada, mora biti več kot 1 cm debela, od 7—20 cm dolga, na prerezu zdrava, brez poškodb, na dnu ravno, na vrhu posevno odrezana, z dvema vencema očes in očiščena.

Priznani nasadi so tisti, za katere imajo proizvajalci vso potrebno dokumentacijo, od priznavalne službe do strokovne kontrole. Debelina sadike v mnogočem zavisi od nege nasada, načina napeljave, višine osipanja in od načina obiranja. Zato debelina 1 cm ni merilo dobre ali slabe sadike. Zdrava sadika je tista, ki na prerezu ne kaže nikakršnih znakov drugih barv kot belo ter brez znakov plesni. Kakorkoli poškodovana sadika, ne sodi v promet. Maksimalna dolžina sadike, na kateri mora biti vsaj 2 venca očes, je po uzcancih sicer določena (20 cm), ima lahko več vencev oči, kar je še ugodnejše. Zato ne skrajšujemo sadike takrat, ko vidimo, da iz ene trte ne moremo dobiti dveh dvoventčnih sadik, pač pa pustimo tri vence in daljšo sadiko, največ do 20 cm.

Najbolje je, če lahko sadiko takoj prodamo ali posadimo. Če to ni mogoče, ali če se kupec in prodajalec nista sporazumela za datum dobave, moramo sadike ustrezno vskladiščiti. Najprimernejša skladišča so zasipnice v naravi. Kleti za to niso primerne. Zasipnice morajo biti na propustnih tleh, kjer ni zastaja meteorska voda. Zasipna površina ni omejena, važnejša je debelina sloja sadik in nasipna plast zemlje. Od 10 do 20 cm debeli sloj sadik pokrijemo z mivko ali zemljo, ki je zdrava. Dalj časa skladiščeni sadikom, ki kažejo na rezi znake plesnivosti, moramo pred sajenjem rez obnoviti.

Kupec in proizvajalec morata težiti za tem, da bo sadilni material v vseh pogledih neoporečen, čimprej pripravljen za promet in posajen s kar se da večjim uspehom.

OSKRBA MATIČNIH HMELJSKIH NASADOV

VERONEK Milan, ing. agr.

UDK 633.819:631.531:631.58

Oskrba matičnih hmeljjskih nasadov je osredotočena na pridelovanje hmelja in sadilnega materiala — sadik. Poleg splošnih zahtev (starost, zdravstveno stanje rastlin, sortna čistost, količina pridelka) morajo nasadi, ki so izbrani za nabiranje sadilnega materiala izpolnjevati še posebne pogoje, ki so predpisani z zakonom o pridelovanju in prometu s sadilnim materialom Ur. list SRS št. 36-423/74.

Matične nasade izbiramo med najboljšimi. Velik pridelek in lep sadilni material sta v tesni povezavi. Torej bomo za matične nasade določili hmeljišča na najboljših tleh. Ta so poleg velikega pridelka tudi predpogoj za lep, čvrst in zdravstveno neoporečen sadilni material.

Z agrotehničnimi ukrepi, ki jih izvajamo v hmeljjskih matičnih nasadih, skrbimo za najugodnejše rastne prilike, z gnojenjem in drugimi meliorativnimi ukrepi pa jih po možnosti še izboljšujemo.

Oskrba hmelja v matičnih nasadih ni bistveno različna od oskrbe v proizvodnih nasadih in ne zahteva nobenih dodatnih ukrepov. V ozirom na veliko rodnost, ki jo v takih nasadih pričakujemo, jih je potrebno oskrbovati bolj vestno in natančno, zato jim dajemo prednost pred ostalimi.

V težnji po kvalitetnem sadilnem materialu in da bi se rastline v matičnih nasadih čim bolj okrepile, začnemo spomladanska dela najprej v teh nasadih. Ta redosled odbržimo do obiranja, ki ga v matičnih nasadih izvedemo nazadnje. Tako začnemo odgrinjanje in obrezovanje hmelja po posameznih sortah najprej v matičnih nasadih. Tak vrstni red omogoči ranjšo nabiranje in dobavo sadik, pri posameznih sortah že pred prvimi aprilom, v čemer pridelovalci sadilnega materiala dosežejo na trgu tudi višjo ceno. Pri ročnem odgrinjanju (odkopavanju hmelja) se poškoduje največ sadilnega materiala in takšen ni uporaben. Pri rezanju sadik iz mehanično poškodovanega sadilnega materiala porabimo tudi veliko več delovnega časa za sadiko, z enote površine nasada ali sadilnega mesta pa običajno ne dobimo planiranega ali zadostnega števila sadik. Zato je primernejše odgrinjanje opraviti s strojnim odkopalnikom ali rezalnikom za hmelj ter pobrati sadilni material, iz katerega režemo sadike na gospodarskem dvorišču. Tudi pri strojnem delu je potrebna previdnost in kontrola strojnega dela. Pri odkopalniku je z ozirom na tla potrebno naravnati primerno elastičnost zadnjih pluznih desk za odgrinjanje, da se sadilni material mehanično ne poškoduje že na štoru. Pri sortah, ki jih režemo časovno pozneje (savinjski golding, ahil, apolon) lahko zgodnejše nabiranje sadik s strojem opravimo po principu dvakratne strojne rezi. Pri tem režemo za nabiranje sadik — prva rez — nekoliko višje, na pravo višino pa obrežemo pri drugi rezi, ki jo opravimo v najprimernejšem času za posamezno sorto. Po rezi hmelja obrezline z nasada čimprej odstranimo za ohranitev zdravstvenega stanja štorov in rastlin pa po rezi škropimo po navodilih strokovne službe za varstvo rastlin.

Čiščenje in napeljava hmelja naj bosta v matičnih nasadih kar se da natančna. Pri iz-

biri poganjkov je važno, da izberemo krepke, izenačene in v zadostnem številu. Na vodilo oziroma oporo napeljujemo pri sorti atlas po dve trti, pri ostalih sortah pa po tri. Pri izbiri oziroma napeljavi poganjkov pa dodajamo po en poganjek več za rezervo. Rezervne oziroma odvečne poganjke — trte odstranimo pri sorti atlas s tem, da najšibkejšo spodrežemo šele takrat, ko je nevarnost poškodbe vrhov že mimo in so rastline že pod vrhom žičnice. Pri ostalih sortah odstranimo rezervne poganjke v času po prvem osipanju. Pri manjši gostoti trt (do ca. 20.000 trt na ha) zaradi večjega pridelka sadilnega materiala, odstranjevanje rezervnih poganjkov niti ni nujno, če smo se pri napeljavi dosledno držali pravila enega rezervnega poganjka. Izjema bi bila le pri savinjskem goldingu, ki da pri preveliki gostoti trt na ha (ca. 30.000 trt na ha) zaradi močne olistanosti in prevelike zasenčitve celo nižji pridelek in s številom trt zaradi več sadilnega materiala ne smemo pretiravati. Pri večjem številu trt na rastlino oziroma sadilno mesto, dobimo seveda več sadik a te so navadno šibkejšje. Grobanje poganjkov pri čiščenju in napeljavi hmelja posebej ni potrebno, ni pa škodljivo.

Osipanje hmelja v matičnih nasadih moramo opraviti čimprej. Navadno dvakrat osipamo. Prvo osipanje izvedemo čimprej po napeljavi, ko se trte že malo okrepijo. Opravimo ga ob primerni vlažnosti zemlje. Poleg tega težimo pri osipanju vedno za tem, da osujemo rastline z rahlo in sipko zemljo, da se ta čimprej oprime poganjkov in omogoči razvoj rosnih koreninic in enoletnega lesa — sadilnega materiala. Drugo osipanje izvedemo temeljitejšje na enak način ob primerni vlažnosti zemlje in s prerahljano zemljo. Matične nasade osipamo na nekoliko višji in po mož-

nosti ožji greben kot v ostalih proizvodnih nasadih. Časovno izvedemo drugo osipanje kmalu za prvim, oziroma na začetku rednega osipanja proizvodnih nasadov, če te osipamo samo enkrat. Z zgodnejšim osipanjem hmelja ustvarjamo v grebenu ugodnejše pogoje za razvoj rosnih koreninic in enoletnega lesa, kar v določenih talnih in vremenskih prilikah lahko bistveno vpliva ne samo na količino in kakovost sadilnega materiala, ampak tudi na količino pridelanega hmelja.

Večino hmeljišč danes obiramo že strojno, med njimi tudi matične nasade. V praksi je znan škodljiv učinek strojne obiranja, ki se izraža v manjšem pridelku in šibkejšem sadilnem materialu. S poskusi je bilo ugotovljeno, da so posledice strojne obiranja na rastline neznatne, če obiramo že proti koncu tehnične zrelosti hmelja oziroma na začetku fiziološkega dozorevanja rastlin. Zaradi podaljšanja vegetacije, ki jo omogočimo s poznejšim obiranjem, je čas za kopičenje asimilatov v podzemnih delih in sadilnem materialu daljši in se ta tudi bolj okrepi in odebeli. Zato je koristno obiranje matičnih nasadov časovno razporediti v drugo polovico ali na konec obiranja hmelja, najugodnejše pa je, da jih oberemo ročno.

Oskrba matičnih nasadov ne zahteva razen skrbi za zdrav in nepoškodovan sadilni material dodatnih sredstev ali posebnih agrotehničnih ukrepov, vendar pa morajo imeti matični nasadi pri oskrbi prednost pred ostalimi. Ker izbiramo matične nasade med najboljšimi in najrodovitnejšimi, je tudi gospodarno posvečati jim več skrbi in izkoristiti večji potencial tal in rastlin na njih ter poleg velikega pridelka hmelja pridelati še kvaliteten in zdrav sadilni material.

Zdravstveni pregledi hmeljišč v letu 1976

DOLINAR Marta

UDK 633.819:631.531:632.913

Po 10. in 11. členu pravilnika o obveznem zdravstvenem pregledu objektov za pridelovanje sadilnega materiala in o ukrepih za preprečevanje in zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev, so obvezni zdravstveni pregledi hmeljišč, v katerih se nabira sadilni material. Po tem pravilniku zdravstvene preglede lahko izvajajo strokovnjaki z visoko izobrazbo, ki so specializirani za varstvo rastlin, ter imajo za to ustrezen laboratorij in opremo za ugotavljanje rastlinskih bolezni in škodljivcev. Izvajalce zdravstvenih pregledov določijo občinske skupščine. Navadno so to kmetijski zavodi ali inštituti, ki imajo ustrezne strokovnjake ter laboratorijsko opremo.

Za zdravstvene preglede hmeljišč, občinske skupščine navadno pooblastijo Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu, ni pa nujno. Tako sta Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo v letu 1976 pooblastili občinski skupščini Žalec in Radlje. Ostale občinske

skupščine nas niso pooblastile, vendar smo po naknadnem dogovoru opravili zdravstvene preglede tudi na območju občine Ptuj, Maribor, Slovenj Gradec in Ševnica.

Zdravstvene preglede sadilnega materiala opravimo dvakrat: prvič pregledamo hmeljišča v juliju zaradi tega, ker se v tem času pojavita uvelost in fitofora. Drugič pa pregledamo sadike, ko so pripravljene za saditev. Tako pregledamo sadike na poziv proizvajalca, ko ima pripravljene za prodajo ali lastno uporabo. O stanju pregledanega sadilnega materiala obvestimo občinsko skupščino. Na osnovi našega poročila izda pristojni organ na zahtevo kupca ali proizvajalca zdravstveno spričevalo. Prav tako se na osnovi zdravstvenih pregledov izda deklaracija, s katero morajo biti opremljene sadike predno gredo v promet.

Pri pregledu hmeljišč v juliju oziroma v avgustu ugotavljamo predvsem okužbo z verticilijem, fitoftoro, virozami ter fiziološke deformacije. Okužba s peronosporo v tem času ni tako pomembna, prav tako ne poškodbe po škodljivcih. Pri pregledih sadik in ukoreninjencev posvetimo največjo pozornost peronospori pa tudi hmeljnemu hrošču in drugim okužbam, oziroma poškodbam sadik. V splošnem velja, da morajo biti sadike zdrave, to je na prerezu popolnoma bele, ne pa temne. S sadikami se ne prenaša samo peronospora temveč tudi druga obolenja: uvelost, fusarij, fitoftora in druge.

V hmeljarskem področju Slovenije je še vedno peronospora najvažnejša bolezen na hmelju, ki nam lahko povzroči veliko ekonomsko škodo. Posebno pomembna je okužba štora. Ne samo, da iz okuženega štora poganjajo okuženi poganjki — kuštravci in celo sistematično okužene trte, temveč je tudi pridelek na okuženih rastlinah slabši. Največ možnosti, da si okužimo štor je, da sadimo s peronosporo obolele sadike ali ukoreninjence. Dosedanje izkušnje so pokazale, da so prav ukoreninjenci močno okuženi s peronosporo. Ukoreninjšča namreč zanemarjamo in jih ne tretiramo proti peronospori. Ugotovili smo celo 30 % in več s peronosporo okuženih ukoreninjencev.

Če pri pregledu naletimo na okužene sadike oziroma ukoreninjence, opozorimo proizvajalca, da jih prebere, ter prebrane ponovno pregledamo. Na s peronosporo okužene sadike ali ukoreninjence naletimo predvsem pri sortah: savinjski golding in atlas.

Uvelost hmelja je bolezen, ki se pojavlja na aurori. Kako močna je okužba je odvisno predvsem od vremenskih pogojev v maju, juniju in juliju. Odvisna je tudi od drugih dejavnikov, med katerimi je najvažnejše gnojenje z dušičnimi gnojili. Prvič se je pojavila leta 1974, v precej močni obliki. Ugotovili smo obolele trte in posušene rastline. Leta 1975 se je pojavil na večji površini, vendar manj intenzivno. V letu 1976 pogoji za njen razvoj niso bili ugodni. Našli smo le tu in tam obolele trte. Iz razpredelnice 1, 2, 3 je razvidno, da od prijavljenih nasadov nobeden ni okužen z verticilijem v letu 1976.

Pregledali pa smo vse nasade auror, tudi neprijavljene. Rezultati pregledov v letih 1974, 1975 in 1976 so podani v razpredelnici 4. Vseh pregledanih nasadov auror je 68,69 ha. Od tega je bilo v letu 1974 31,13 ha okuženih, leta 1975 42,01 ha ter leta 1976 15,53 ha.

Veliko pozornost smo v letu 1976 posvetili fitoftori (*Phytophthora* sp.). Pojavlja se na atlasu. Prvič smo jo determinirali leta 1974. V tem letu se je pojavila precej močno (15 % obolelih rastlin) v nasadu (last Dolinar, Leskošek) v Grižah. V tem nasadu je bilo leta 1975 že obolelih 20 % rastlin. Spomladi leta 1975 smo ugotovili v istem nasadu, da rastline od fitoftore propadajo.

Iz razpredelnice 1, 2, 3 je razvidno, v katerih nasadih atlasa smo ugotovili fitoftoro. V kooperacijski proizvodnji je bilo prijavljenih 16,92 ha atlasa. Od tega je bilo s fitoftoro obolelih 14,95 ha, zdravih pa le ca. 2 ha. Jakost okužbe smo ocenili z 1—2. Z 1 — so ocenjena hmeljišča, kjer je bila le tu in tam suha rastlina, z 2 — pa, kjer smo našli obolele rastline v gnezdih.

Nasadi, v katerih smo ugotovili uvelost ali fitoftoro (drugi obolenj ni bilo) niso primerne za jemanje sadik.

Kot je razvidno iz razpredelnice, je v lastni proizvodnji zdravstveno stanje hmeljišč, iz katerih se jemlje sadilni material zadovoljivo. Nikakor pa ne moremo biti zadovoljni z zdravstvenim stanjem hmeljišč v kooperacijski proizvodnji. V teh hmeljiščih sta se najmočneje pojavili fitoftora in uvelost hmelja. Kaj je temu vzrok je težko reči. Prav gotovo pa je eden izmed dejavnikov pretirana uporaba dušičnih gnojil. Ne samo za verticilij, temveč tudi za druge glivične bolezni bolezni je dokazano, da so z dušikom pregnone rastline, nanje bolj občutljive.

Razpredelnica 1

ZDRAVSTVENO STANJE MATIČNIH HMELJIŠČ V KK HMEZAD TOZD KMETIJSTVO

Proizvajalec	Nasad	Sorta	Površina v ha	Uvelost hmelja	Phytopht. sp.	Druge bolezni in škodljivci
DE I. Latkova	Prekopa 5	SG	7,70	—	—	—
DE vas	Kraševčeva 8	Apolon	4,65	—	—	—
	Šentrupert 7	Atlas	4,53	—	—	—
	Ukorenin.	Atlas	1,00	—	—	—
	Ukorenin.	SG	0,60	—	—	—
DE II. Vrbje	Breg 13	Atlas	4,45	—	—	—
	Zalec 23	SG	5,11	—	—	—
	Šempeter 5	Aurora	2,71	—	—	—
	Roje 45	Aurora	4,65	—	—	—
	Ukorenin.	Atlas	4,00	—	—	—
DE III. Petrovče	Drešinja vas 6	SG	6,99	—	—	—
	Drešinja vas 42	Atlas	5,47	—	—	—
	Ukorenin.	SG	1,50	—	—	—
DE IV. Celje	Arclin 25	Atlas	3,00	—	—	—
	Šmarjeta 5	SG	3,77	—	—	—
	Ukorenin.	SG	1,00	—	—	—

Razpredelnica 2

ZDRAVSTVENO STANJE MATIČNIH ZEMLJIŠČ V KK HMEZAD TOZD KOOPERACIJA

Proizvajalec ZE	Nasad	Lastnik	Sorta	Površina v ha	Uvelost hmelja	Phytopht. sp.	Druge bolezni in škodljivci
Braslovče	Kamenče	Fonda Anton, ml.	SG	0,99	—	—	—
	Zg. Gorče	Vodlak, Dobrišek, Horvat	atlas	0,94	—	—	—
	Parižlje	Šporn Franc	SG	1,05	—	—	—
		Šporn Franc	atlas	0,43	—	1	—
Petrovče	Petrovče	Lednik, Kopriva, Delakorda	apolon	1,20	—	—	—
	Dobriša vas	Žagar Zoran	atlas	0,42	—	2	—
		Cencelj, Delakorda, Planinšek	SG	2,30	—	—	—
		Cencelj, Delakorda, Planinšek	SG	0,66	—	—	—
	Drešinja vas	Gajšek Viki	atlas	1,08	—	1	—
	Gorica	Kramar Jože	atlas	0,70	—	1	—
Šempeter	Podlog	Napotnik, Storman	apolon	0,64	—	—	—
	za domom	Rojnik Franc	atlas	1,22	—	1	—
	velika njiva	Cetina Jože	atlas	0,80	—	1	—
Trnava	Gomilsko	Orožim Ferdo za gmajno	apolon	1,08	—	—	—
	pod Topovljami	Ribar, Levec, Šketa	SG	1,80	—	—	—
	Grajska vas	Topovšek Vinko	SG	1,13	—	—	—
	Trnava	Rakun Jože	atlas	1,61	—	1	—
	Gomilsko	Rančigaj, Kunst	atlas	2,00	—	2	—
Polzela	pri šoli	Glavnik, Bizjak, Cajhen	atlas	2,04	—	2	—
Prebold	v travniku	Vedenik Jože	atlas	0,55	—	1	—
	Ribjeki	Jager, Uršič	atlas	0,36	—	2	—
Gotovlje	Gotovlje	Antloga, Bosner	atlas	4,17	—	2	—
		Baš, Jordan, Jošt I.					
		Zupanc, Goršek, Zupanc N.					
Celje		Bezovšek Franc	atlas	0,80	—	—	—
Vransko	Čeplje	Krtina Anton	atlas	0,74	—	—	—
	Stopnik	Brdnik Ignac	SG	0,60	—	—	—

Razpredelnica 3

ZDRAVSTVENO STANJE MATIČNIH HMELJIŠČ IZVEN SAVINJSKEGA OKOLIŠA

Proizvajalec	Nasad	Sorta	Površina v ha	Uvelost hmelja	Phytopht. sp.	Druge bolezni in škodljivci
Ptuj	Videm	aurora	3,80	—	—	—
Ruše	Turk	apolon	8,00	—	—	—
	pri železnici	SG	3,00	—	—	—
Zasavje	nad vrtom	aurora	4,35	—	—	—
Slovenj Gradec	pri spomeniku	aurora	3,20	—	—	—
Pragersko	Betonka 2	SG	4,00	—	—	—
Zavrč	Pod gradom	SG	3,80	—	—	—
Zavrč		SG	1,80	—	—	—
Radlje	B — 5	apolon	8,50	—	—	—
Radlje	ukoreninjšče	apolon	1,50	—	—	—